

the voice of canadian slovenians

GLASILO

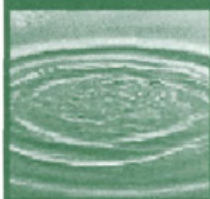
kanadskih slovencev

Izdaja Veeslovenski kulturni odbor Letnik 2 številka 6 november / december 1998 \$4,50

ŽIVLJENJE. ZDRAVO ŽIVLJENJE.

**Soustvarjamo ga tudi mi.
S svojim znanjem, izkušnjami, izdelki.
Naša poglavitna skrb je namreč zdravje.**

ZDRAVILA ZA HUMANO UPORABO

DIETETIČNI IN ZELIŠČNI IZDELKI

VETERINARSKI IZDELKI

BIOSINTETIČNI IZDELKI

KOZMETIČNI IZDELKI

ZDRAVILIŠKE STORITVE

Izdaja
Publisher

Vseslovenski kulturni odbor • All-Slovenian
Cultural Committee

Glavna in odgovorna urednica

Editor-in-Chief
Nives Čorak

Uredniški odbor

Board of Editors
Cvetka Kocjančič, Bill Pavlič,
Ivan Plut, Metka Zupančič

Svet revije

Editorial Advisors

Florijan Markun (za VKO), Frank Habjan in Stane
Kranjc (za KSK), France Brence (za Gospodarsko
zbornico), Anton Kacinik (za radio Glas kanadskih
Slovencev), Ivan Plazar, Valentin Batič, Anton Ovtar
in Franc Slobodnik (za slovenske župnije), Frank
Novak, Jože Slobodnik

Sodelavci

Collaborators

Veronika Bric, Branka Lapanje, Jožica Vegej

Avtorica grafične podobe

Original Graphic Concept
Nives Čorak

Postavitev www strani

www pages
Minca Wolf, Tihomir Varda

Naročila in oglasi

Subscription and Advertising
Ivan Plut

Naročila, spremembe naslovov, prispevke, oglase
in pripombe pošljite na naslov
*Subscriptions, change of address, advertising and
comments forward to*

GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

770 Browns Line, "Kastelic Building"
Toronto, ON, M8W 3W2, Canada
Tel: (519) 884-9413 Fax: (519) 884-4464
E-mail: nivescorak@hotmail.com

Prosimo, da ob naročilu oglasa priložite vso
potrebno dokumentacijo (logotip, fotografije,
tekste), na naročilnici pa označite velikost in
število oglasov. Uredništvo si prizadeva, a ne
sprejema odgovornosti za točnost podatkov.
Besedila ne odražajo vedno stališča uredništva.

Vse pravice pridržane. Ponatis celote ali
posameznih delov je mogoč le s pisnim
dovoljenjem. Prispevki so zaželeni.

*For advertising please forward all necessary
documentation (logo, photos, texts) and mark the
size and number of ads. The editors have made
every reasonable effort to provide accurate and
authoritative information, but they assume no
liability for the accuracy or completeness of the
text. Articles do not necessarily reflect the opinion
of the Editors. All rights reserved. Reproduction in
whole or in part allowed only by written
permission. Submissions are welcome.*

Tiskano v Kanadi v nakladi 3000 izvodov
3000 copies Printed in Canada

Na naslovni strani • *Cover*

Foto • *Photo*
Nives Čorak

iz vsebine

- 4 Uvodna beseda • Introduction
- 4 Iz Slovenije • News From Slovenia
- 5 Naši bralci sprašujejo • Questions
- 6 Novice iz kanadske slovenske skupnosti • News from
Canadian Slovenian Community
Carmina Slovenica na turneji po severni Ameriki
Koncert moškega komornega zbora LEK
Konvencija Vzajemne podporne zveze Bled v Beamsvillu
Vtisi z mednarodnega srečanja slovenskih zdravnikov
Vseslovenski kulturni odbor
Mednarodno srečanje slovenskih zdravnikov doma in po svetu
Božično voščilo
- 12 Odprti album • Open Album
Lojze Babič ... "Starostni dom je bil moja univerza"
- 16 Glasba • Music
Marjan Mozetich, skladatelj in mislec
Jurij Konje, Percussionist and Composer
- 18 Poezija • Poetry
Poems by Ted Kramolc
- 19 Literatura • Literature
No Room in the Inn
Filio is not home
- 21 Razvoj • Development
Slovenija - kaj ukreniti glede natalitete
- 22 Umetnost • Art
Baročno stropno slikarstvo na Slovenskem
- 23 Zdravje • Health
Cancer as a Nutritional Disease
- 25 Šport • Sport
Flip
Leon Štukelj - Najstarejši olimpijec praznuje 100 let
Nogometno srečanje: Tony Bizjak & Branko Luzar
- 27 Obletnice • Anniversaries
90. rojstni dan Koširjeve mame - Zahvalni dan v Torontu
- 28 Križanka • Crosswords
- 30 Kulinarika • Gastronomy
- Humor

uvodna beseda

Plodna jesen nam prinaša bogato branje. Obširna poročila iz kanadske skupnosti so nas vzpodbudila, da smo razširili številko, ki je pred vami za štiri strani. Zajetno branje bo primerno v času praznikov, ki se bližajo.

K sodelovanju smo povabili Marjano Lipoglavšek iz Ljubljane, ki nam prinaša svet umetnosti baročnega stropnega slikarstva na Slovenskem.

V tej številki tudi obširno poročamo o mednarodnem srečanju slovenskih zdravnikov doma in po svetu v Sloveniji, z besedami S. Langa in F. Habjana.

Ciril Godec, naš redni sodelavec iz New Yorka nam podaja v tokratni številki soodvisnost med prehrano in boleznijo - raka, za naslednjo številko pa pripravlja članek, z razmišljanjem o postu kot načinu vzdrževanja primerne teže in dobrega zdravja.

Septembra in oktobra so se vrstili številni koncerti. O uspešnem nastopu zbora Carmina Slovenica iz Maribora piše Ivan Plut, o nastopu moškega komornega zbora Lek pa Ema Pogačar. Zelo malo pa vemo o mladem uspešnem glasbeniku slovenskega porekla Juriju Konje, ki je prepoln entuziazma, navdušil občinstvo, na koncertu v St. James Cathedral, v zadnjih dneh oktobra, ko je nastopil skupaj s torontskim zborom Orpheus. Z Jurijem, ki je sin Gustija in Milene Konje iz Mount Alberta smo se pogovarjali ob koncu koncerta.

Posebno božično voščilo je prispelo iz sredine slovenskih duhovnikov Ontarija objavljamo ga na enajsti strani.

Pred vami je zadnja številka Glasila v letu 1998.
V imenu uredništva vam želim vesele božične praznike in novo leto, polno uspehov in sreče.

Nives Čorak
Glavna in odgovorna urednica

internet

WWW strani revije Glasilo

V pripravi so WWW strani revije Glasilo. K sodelovanju smo povabili Minco Wolf in Tihomirja Vardo. Brez večjih zapletov lahko pričakujemo domačo stran Glasila na www v decembru. December 1998 označuje tudi drugo obletnico ustanovitve naše revije.

Slovenian Information on the Internet

Virtual Guide to Slovenia

www.uvi.si/slo/

Government PR&Media Office

www.ijs.si/uvi/

Government Centre for Informatics

www.sigov.si

Chamber of Commerce and Industry of Slovenia

www.gzs.si

Slovenian Tourist Board

www.tourist.board.si

Institute of Macroeconomic Analysis and Development (IMAD)

www.sigov.si/tipo/

Trade and Investment Promotion Office

www.sigov.si/zrs/

Slovenia. At Home in Europe

evropa.gov.si

Slovenians on the Internet

www.uni-mb.si/~ugrtan01f/shp/shp.html

Stičišče Avstralskih Slovencev

www.glasslovenije.com.au/

• • • •

Other Related Information on the Internet

Toronto on the Internet

www.math.toronto.edu/toronto/

news from slovenia

National Assembly Finally Amends Posočje Reconstruction Act

The Slovene Parliament amended the Posočje Reconstruction Act, which regulates post-earthquake reconstruction of buildings and the stimulation of economic development in Posočje. The amendment introduces severe solutions that will make the reconstruction of Posočje, which was stricken by an earthquake on Easter, more effective. Among others, it increases the amount of the government aid, and stipulates that solidarity contributions of taxpayers will be tax-deductible. The only taxpayers that will be exempt from paying this special contribution for Posočje will be those who were permanently resident in one of the buildings affected by the earthquake on the day of the earthquake (12 April).

In a streamlined procedure, the Parliament passed a bill on the government guarantee for the liabilities emerging from a loan of SIT 959 million (ECU 5.21 million) for Posočje that the National Housing Fund and the Fund for Regional Development and Preservation of Slovene Rural Areas will take from the Council of Europe (CoF) Fund for Social Development. This loan will be used to carry out programs of post-earthquake reconstruction of Posočje and to stimulate economic development of the region. More precisely, the funds will be allocated for the construction of secure apartments for senior citizens and for carrying out public works, and preservation and creation of jobs as part of the post-earthquake reconstruction.

Slovenia Will Hold Local Election on 22 November

Speaker of Parliament Janez Podobnik issued writs for routine local election to be held on 22 November at which voters will elect 192 mayors and over 3000 members of the municipal council. Election deadlines started from 23 September.

Pointing out that November's local election will be the second since Slovenia adopted its new constitution, the speaker said the election represented a key part in the Constitution of the 46 new municipalities that have recently been instituted. The number of candidates at this year's local election is expected to range from 15,000 to 16,000. Elections to the council of the Italian and Hungarian ethnic minorities will be carried out simultaneously. Soon after the writs were issued, however, the Constitutional court ruled that local election will not be held in the municipality of Koper, because the establishment of this municipality breaches the Constitution.

Slovenia to Become Lead-Free by 2001

The government adopted a program to phase out leaded petrol in Slovenia. The passage of relevant regulations and the implementation of the programme, according to which leaded petrol should be withdrawn from sale by the end of 2000, is the responsibility of the Ministry of Environment and the Economics Ministry, while the Ministry of Economic Relations and Development is to provide an adequate policy for petrol prices.

Slovene Education System Under Attack

There were two significant developments lately within the Slovene education sector, namely a pastoral letter and a parliamentary debate on alleged irregularities within the Ministry of Education and Sports. Written by Slovene bishops and read in churches throughout Slovenia upon the beginning of a new school year, the pastoral letter called on parents and believers to press in a democratic manner for change to the present educational legislation which was adopted in 1996 without a national consensus and which banned any confessional education in schools. Parents and believers were also urged to help create a school based on the historic, cultural and religious identity of the Slovene nation. The Slovene bishops stressed that the ban on religious education or any education on faith in schools results from intolerance towards faith and the Church, and will thus only result in new intolerance. Responding to the demand contained in the pastoral letter that the Church should be given exclusive primacy over an optional course on religions and the ethics in the new nine-year primary school, Minister of Education Slavko Gaber said the demand was a reflection of the Church's belief that legislation currently in force should not be observed. The parliamentary debate on alleged irregularities within the Ministry of Education and sports has not yet been completed, but the National Assembly might suggest to the Premier that Minister Gaber be dismissed for his alleged responsibility in the Jankovič case, a pupil who passed the secondary-school leaving exam in contravention of law. The initiative to replace the minister was launched by the Social Democratic Party of Slovenia (SDS) and Christian Democrats (SKD). If the parliament fails to vote for the dismissal of the education minister, the opposition SDS and SKD will initiate interpellation proceedings against him.

naši bralci sprašujejo

V rubriki Naši bralci sprašujejo vam na vaša vprašanja posredujemo strokovne odgovore iz slovenske ambasade v Ottawi. Na vprašanja, ki jih zastavljajo bralci in utegnejo zanimati širši krog naših rojakov, odgovarja svetovalec veleposlaništva Republike Slovenije v Ottawi, g. Goran Križ.

PRIDOBITEV SLOVENSKEGA POTNEGA LISTA

Za pridobitev slovenske potne listine morajo stranke izpolniti obrazec, ki ga dobijo od veleposlaništva.

Vloga se izpolni z velikimi tiskanimi in čitljivimi črkami.

V vlogi je treba navesti točno ime in priimek (npr. ne Stane, če je ime stranke Stanislav), točen datum in kraj rojstva (npr. ne Črnomelj, če je kraj rojstva Semič). Da bi bilo nejasnosti čim manj, predlagamo, da stranke predložijo rojstni list ali potrdilo o državljanstvu.

Vlogi se priložijo dve sliki (velikost 3.5 X 4.5 cm).

V kolikor za otroke ni urejen naknadni vpis rojstva in priglasitve k državljanstvu, je potrebno pred vložitvijo vloge za potni list predložiti:

- originalni rojstni list (Long Form Birth Certificate),
- poročni list (če poroka staršev ni zavedena v evidencah v Sloveniji),
- izjava o uporabi priimka v pravnem prometu po sklenitvi zakonske zveze.

Predloženi dokumenti, ki se pošljejo na upravno enoto v Slovenijo, morajo biti originalni in prevedeni v slovenski jezik.

V primerih, da stranke že imajo potni list, pa je prišlo do spremembe priimka ali osebnega imena iz kakršnega koli vzroka, je potrebno predhodno posredovati veleposlaništvu stari potni list v uničenje. Šele po uničenju se lahko izda novi potni list.

V primeru ločitve v tujini mora stranka sama poslati prevedene papirje o ločitvi na pristojno okrožno sodišče v Sloveniji

za priznanje tuje razvezne sodbe. Stranke imajo možnost pooblastiti sorodnike v Sloveniji, da to opravijo v njihovem imenu. Sklep sodišča je potem potrebno posredovati pristojni upravni enoti.

Če ima stranka prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji, v potnem listu pa želi naslov v tujini, mora podpisati izjavo, iz katere bo razviden naslov v RS in željeni naslov oz. stalno prebivališče v tujini. Izjava se pošlje na pristojno upravno enoto.

DODATNO OBVEŠČILO GLEDE KONZULARNIH UR:

Toronto

Vsako prvo in tretjo delovno sredo v mesecu od 13.00 - 19.00 ure v prostorih Slovenskega informacijskega centra na naslovu 770 Browns Line, Etobicoke.

Konzularni dnevi v letu 1998:

21. oktober
4. in 18. november
2. in 16. december

Montreal

V prostorih župnije Sv. Vladimira, 3470 Boul. St. Joseph E. (samo štirikrat na leto) od 15:00 do 18:00 ure.

Konzularni dan v 1998:

6. november

Hamilton

V prostorih doma za ostarele Villa Slovenia, 23 Delawana Dr., od 15.00 do 18.00 ure.

Konzularni dan v letu 1998:

17. november

novice iz kanadske slovenske skupnosti

LETOVIŠČE BOLTON

Marija Ahačič Polak

Čudovito lepo vreme je na letošnji zahvalni dan privabilo množico slovenskih družin in prijateljev na slovensko letovišče v Boltonu. Najlepše jesenske barve in svetlo nebo brez oblaka sta naredila ta dan še posebno prijeten. Pri kosilu je bila dvorana napolnjena do zadnjega kotička. V bistvu pa je odlična organizacija odbora, ki je pripravil to slavnostno kosilo in vinsko trgatev, zagotovila udobno počutje prav vsem, ki so ta dan prišli na letovišče. Po kosilu smo se navzoči preselili pred dvorano, kjer je bilo tako lepo, da smo kljub jeseni lahko sedeli in uživali na soncu, ob prijetnih zvokih ansambla Alpski glas in plesali kar se le da. Dobitnica glavne nagrade, to je krone, je bila Anica Jakopin-Vlahovic. Zanimivo je to, da je letovišče to pot gostilo izredno število mladih Slovencev. Velika zasluga za dobro vodenje tega uspešnega dogodka gre vsem odbornikom in sodelavcem letovišča. Mlademu predsedniku Johnu Kurriju, ki kljub temu, da je poklicu inženir in še vedno najde toliko časa, da tako uspešno vodi letovišče, iskreno čestitamo in želimo vse najboljše in mnogo dobre volje tudi v bodoče.

TURNEJA ANSAMBLA SLAPOVI

V septembru je v organizaciji Vseslovenskega kulturnega odbora v Kanadi gostoval ansambel Slapovi iz Slovenije. Mladi fantje so s svojo glasbo navdušili poslušalce, kjerkoli so nastopali. Turnejo so začeli v Pittsburghu, kjer so nastopili na prireditvi SNPJ v Ennon Valeyu, takoj drugi dan pa smo jih lahko poslušali na lovskem oktoberfestu v Allistonu. Vseslovenski odbor se jim še posebej lepo zahvaljuje za njihov brezplačni nastop na dobrodelni večerji na ladji Captain John's Restaurant. Okoli 160 Slovencev se je udeležilo te prireditve, ki je za radio Glas kanadskih Slovencev in revijo Glasilo kanadskih Slovencev prinesla okoli 4.000 dolarjev dohodka. Zahvala velja tudi lastniku restavracije Johnu Letniku ter vsem, ki so prodajali vstopnice, ter seveda vsem tistim, ki so se prireditve udeležili in na ta način podprli prizadevanje Vseslovenskega kulturnega odbora za informiranje in medsebojno povezovanje kanadskih Slovencev. V Torontu je ansambel Slapovi igral tudi

na letoviščih društev Večerni zvon in Holiday Gardens, zunaj Toronta pa še pri društvu Sava v Kitchenerju, v Slovenskem parku v Guelphu, pri društvu Triglav v Londonu in pri društvu Zvon v Windsorju. Vseslovenski kulturni odbor se lepo zahvaljuje Ivanu Gašperšiču in družinam Adamič, Gregorič, Brlec in Kocjančič, ki so ves mesec gostile člane ansambla v njihovih domovih in tako omogočile, da je bila turneja ansambla sploh izvedljiva.

BANKET SKLADA ZA ŠTIPENDIJE

Frank Novak

V soboto, 3. oktobra, je bilo društvo Narodni dom Lipa Park gostitelj posebne prireditve za rojake na Niagarskem polotoku. Odbor Slovenian Canadian

Scholarship Foudation je to pot izvedel svoj drugi letni banket, na katerem so bili predstavljeni dobitniki štipendij za leto 1998. Glavni dve nagradi po 1.000 dolarjev sta prejela Michael Atalick in Jamie Horvat, sedem nagrad po 250 dolarjev pa so prejeli Martha Bajec, Sandy Ferletič, Simona Skrban Horvat, Tony Molek, Gregory Orešar, Sabrina Ponikvar in Villi Verhovšek. Posebne pozornosti obiskovalcev sta bila deležna Marjan Glavač, slavnostni govornik večera, in nadarjeni vokalist Villi Verhovšek. Zabavni del večera pa je bil v stilu trikratnega dobitnika Grammyja Walterja Ostanka. Člani odbora Slovenian Canadian Scholarship Foundation so izrazili hvaležnost vsem velikodušnim dobrotnikom, ki so letos podprli to dobrodelno akcijo za spodbudo mladini slovenskega rodu v tem delu Kanade.

Carmina Slovenica

CARMINA SLOVENICA NA TURNEJI PO SEVERNI AMERIKI

John Ivan Plut

Ob dvajseti obletnici torontskih mladinskih zborov so organizatorji tega slavja povabili k sodelovanju med drugimi zbori tudi mladinski pevski zbor iz Slovenije.

Carmina Slovenica, ki pod vodstvom dirigentke Karmine Šilec deluje v Mariboru, je v svetu že dobro znan zbor, ki je dosegel vrsto mednarodnih odlikovanj, med njimi tudi prvo mesto v Los Angelesu na mednarodnem glasbenem tekmovanju.

Ker je zbor pripotoval dva dni pred začetkom turneje, je za ta čas prevzel odgovornost zanj Vseslovenski kulturni

odbor. Med ogledom znamenitosti mest Toronta in Mississauga so mlade pevke obiskale tudi slovenske cerkve in ustanove. Kratak koncert so priredile našim najstarejšim v domu počitka Dom Lipa. Naslednji dan jih je v restavraciji Captain John z večerjo pogostil lastnik ladje John Letnik. Ob tej priložnosti se je z mladimi gostjami iz Slovenije srečal slovenski veleposlanik v Ottawi, dr. Božo Cerar s soprogo. Gospod veleposlanik je zboru v pozdravnem govoru čestital za tako velike mednarodne uspehe in za želel uspešno turnejo po severni Ameriki, po slavnostnih prireditvah v Torontu. V njihovo turnejo je bil vključen tudi izredno lep koncert v slovenskem društvu Sava v Breslauu, kjer so dekleta pela skupaj z zbori iz Guelpha in drugod. Naslednji dan so odpotovale še v New York, kjer je občinstvo spet z navdušenjem sprejelo njihov program.

KONCERT MOŠKEGA KOMORNEGA ZBORA LEK

Ema Pogačar

V začetku oktobra nas je obiskal moški komorni pevski zbor LEK iz Ljubljane pod vodstvom profesorja Milivoja Šurbeka. Zborovodja je diplomiral na oddelku za klavir in dirigiranje na Akademiji za glasbo v Ljubljani, se izpopolnjeval v Londonu, pet let deloval kot redni profesor na univerzi v Osaki in na glasbeni akademiji v Ljubljani, poleg tega pa dirigiral številne predstave v ljubljanski operi.

Pot je zbor zanesla do Niagarskih slapov in na poti proti Torontu so se pevci ustavili in predstavili Slovencem v Hamiltonu. V cerkvi sv. Gregorija Velikega so peli pri maši in nato nadaljevali s koncertom. Poslušalci so bili zelo navdušeni in so odnesli slovensko pesem v svojih srcih domov. Naslednji dan so si pevci ogledali Toronto, zapeli pa tudi v starostnem domu Lipa. Zvečer so peli pri maši v cerkvi Marije Pomagaj, v katero zahajajo Slovenci že več kot 43 let. Po maši so imeli koncert v dvorani, kjer so spregovorili župnik gospod Tine Batič, gospa Ema Pogačar v imenu Slovensko-kanadskega sveta in gospa Marija Lesnjak, v imenu LEK-a, in podala tudi kratko zgodovino te ustanove. Koncert je napovedoval in povezoval gospod Blaž Potočnik. Pevci so nas nagradili s prekrasnim petjem in aplavz je bil tak, da jim kar nismo pustili končati koncerta. Čestitali smo jim ob 20. obletnici in se prav iz srca zahvalili pevovodji profesorju Šurbeku in pevcem za tako lep program. Večer je bil še bolj pester, ker se je koncerta udeležil naš veleposlanik dr. Božo Cerar iz Ottawe s svojo ženo, gospo Martino Skok, ki je bila prvič v Torontu. Njiju in poslušalce smo presenetili s čestitkami in dobrimi željami na novi življenjski poti, pevci pa so jima zapeli pesem Pleničke je prala. Gospa Pogačar je poudarila, kako ponosni smo Slovenci in kako resnična je pesem Slovenija v svetu, ki pravi:

Slovenija moj dom brez mej, ker nosim te s seboj, kjer rod je moj, kjer sin je tvoj, tam si Slovenija. Po programu sta nas pogostili gospe Marija Muhič in Jožica Šajnovič. Večer je bil izredno prijeten in sproščen in pevci so nam prepevali še pozno v noč. Žal so se morali posloviti, kajti naslednji dan so odpotovali proti Washingtonu in nato v New York.

KONVENCIJA VZAJEMNE PODPORNE ZVEZE BLED V BEAMSVILLU

(Po podatkih Jožeta Mikoliča in Francke Dim zapisala Cvetka Kocjančič)

Člani Vzajemne podporne zveze Bled so praznovanje 65-letnice tega najstarejšega slovenskega društva v Kanadi združili z redno konvencijo, ki poteka vsaka štiri leta, zadnjih petnajst let v glavnem v Beamsvillu, kamor se je iz Kirkland Lakea preselila glavna pisarna in so tudi vodstvo glavnega odbora prevzeli člani iz tukajšnjih odsekov, predvsem iz odsekov v Beamsvillu in St. Catharinsu, ki sta najbolj številčna in najbolj aktivna.

Konvencija je bila 1. avgusta v Beamsvillu. Delegati so pregledali poslovanje te podporne organizacije in ugotovili, da člani umirajo, novih članov pa je vse manj, ker je zavarovalnina pri tej podporni organizaciji samo še simbolična, medtem ko je bila včasih, ko Kanada še ni imela zdravstvenega zavarovanja, za naše ljudi zelo pomembna in koristna.

V Zvezi Bled je sedaj v sedmih odsekih še 314 odraslih in 30 mladinskih članov. Najbolj aktiven je odsek št. 13, Planica Hamilton, ki ima 163 članov, odsek št. 11 Novo mesto v St. Catharinsu ima 45 članov, sledijo Kirkland Lake z 28 člani, Vancouver s 27 člani ter Timmins s dvajsetimi člani. Dva odseka v Torontu imata skupno samo 24 članov, odsek v Thunder Bayu pa 4. Volitve, ki so sledile, so prinesle nekaj sprememb v glavnem odboru. Za novega predsednika je bil izvoljen Frank Štadler, podpredsednik je Zlatko Radman, blagajnik Jože Mikolič, tajnica Francka Dim,

mladinski vodja pa Janez Hočevar. V nadzornem odboru so Mirko Kolmanič, Ivan Krušič in Franc Dolmovič.

Naslednji dan, 2. avgusta, so se delegati vrnili v društveni dom v Beamsvillu na slavnostno praznovanje 65-letnice Vzajemne podporne zveze Bled, njim pa se je seveda pridružilo še veliko drugih rojakov. Posebna gosta na prireditvi sta bila Frank Novak, koordinator slovenskih društev na Niagarskem področju, in Joe Cvetash iz Pittsburgha, ki je zastopal SNP. S svojo navzočnostjo pa je prisotne počastil tudi lokalni župan g. Konkel.

V svojem pozdravnem nagovoru je dosedanji predsednik Jože Mikolič med drugim povedal naslednje: "Ravno letos ob 16. redni konvenciji praznujemo 65-letnico obstoja te naše najstarejše slovenske organizacije v Kanadi, ki je bila ustanovljena leta 1933 v Kirkland Lakeu z namenom, da pomaga novim slovenskim priseljencem pri vključevanju v kanadsko življenje. Ker je bila istočasno tudi zavarovalna družba, je bil njen pomen še večji, saj je marsikomu v tistem času priskočila na pomoč, posebno v slučaju bolezni in smrti. Bolniško zavarovanje smo imeli vse do sedanje konvencije, včeraj pa smo se odločili, da v sedanjem času, ko so na razpolago vsakovrstna druga bolniška zavarovanja, prekinemo s to 65-letno tradicijo bolniškega zavarovanja, še naprej pa bomo imeli posmrtninski sklad, iz katerega se izplačuje ob smrti člana ali članice po 500 dolarjev posmrtnine. Konvencija bo še naprej vsaka štiri leta. Konvencija je zelo pomembna, ker samo na tem forumu lahko dopolnjujemo ali spreminjamo pravila Zveze Bled, kar je v današnjem času potrebno, če hočemo pritegniti več novih članov, ki naj bi naprej ohranili to organizacijo."

Zavarovalniška dejavnost Zveze Bled v današnjih časih res ni več aktualna, v njej pa se skriva 65-letna tradicija slovenskega izseljenstva v Kanadi, zato bi se splačalo potrditi, da bi še naprej obstajala, če ne zaradi drugega, kot opomin na tiste težke čase, ko so prvi slovenski pionirji pripravljali pot vsem drugim, ki so jim sledili.

VTISI Z MEDNARODNEGA SREČANJA SLOVENSkih ZDRAVNIKOV

Dr. Silvester Lango

Ko sem se na Dunaju vkrcal na polnozasedeno avstrijsko letalo, namenjeno v Slovenijo, sem se spomnil let nazaj, ko nas je bilo na letalu le nekaj. Slovenija postaja zanimiv tržni partner Skandinavcem, Američanom, Nizozemcem, sem premišljeval. Vendar so mi misli uhajale na prihodnje srečanje v Benečiji, kamor se nas je podala skupina Ameriškega slovenskega kongresa, da oceni stanje pravic te naše manjšine, ki jim italijanska vlada sicer po mednarodnih sporazumih zagotavlja vse pravice, pa ni v vsej Benečiji ene same slovenske državne šole. Pa o tem morda drugič kaj več.

Ko sem prihajal z ženo na Bled nekaj dni pozneje, sem se spominjal impresionističnih slik dr. Huga Velkerja, zdravnika iz New Yorka. O Bledu jih je naslikal nad sto. Obenem so mi prišle na misel besede prijatelja Simona Kregarja, ki pravi, da je Bled zasidran v zavesti izseljenca. Blejsko srečanje je bilo zamišljeno kot srečanje zdravstvenih delavcev iz Slovenije in inozemstva. Po besedah dr. Jožeta Bernika so slovenski talenti raztreseni povsod po svetu in se morda nismo do sedaj dovolj zavedali narodne in državotvorne vrednote tega skritega slovenskega bogastva in tudi ne dejstva, da se slovenska kakovost da meriti z najboljšimi v svetu. Srečanje je bilo razdeljeno na tri dele.

Prvi dan je bil posvečen mednarodnemu strokovnemu sodelovanju. Govorniki iz Argentine, Slovenije in Združenih držav so govorili o svojih izkušnjah. Dr. Križ iz Bueos Airesa je poskrbel za dve specializantski mesti iz psihiatrije, profesor Horvat z medicinske fakultete je govoril o svojih izkušnjah na fakultetni ravni, profesorja Šorli in Repše o delu zdravniškega društva in dr. Bitenc o delu zdravniške zbornice, ki podeljuje licence in bo od naslednjega leta kontrolirala specializacije. Profesor Arnež, predsednik Zdravstvenega sveta v parlamentu, je povedal, da vsako leto pride 5 do 10 inozemcev na izobraževanje na ljubljansko mikrokirurgijo, kar

je nedvomno najlepši uspeh klinike. Mene je najbolj pritegnil prispevek dr. Šolarja iz New Yorka, ki je po moji oceni napravil za sodelovanje več kot kateri koli od prisotnih. Pripravil je načrt za šolanje ameriških medicincev na ljubljanski medicinski fakulteti. Študentje bi, kot je navada v ZDA, študij sami financirali, senat fakultete je študije odobril, posojila so bila zagotovljena, pa zaradi neznanih razlogov projekt ni stekel.

Drugi dan sta spregovorila odlična dr. Ravnikarjeva iz ZDA o staranju pri ženskah in njen mož dr. Sicilian o medicinski etiki v intenzivni oskrbi, mag. Ledinek iz Avstralije pa o svojih izkušnjah pri vzgajanju hrustanca. Vsa tri predavanja so bila odlična in so požela dolg aplavz.

Po tem strokovnem delu je sledil prijeten intermezzo, ko so nas izvrstni blejski gostitelji prepeljali v pletnjah na blejski otok, kjer smo poslušali prelep koncert mladih Blejcev. Po koncertu sem se na kratko pogovarjal z blejskim župnikom. Zanimalo me je, kako je z lastništvom otoka in cerkve. Zvedel sem, da so z vračilom težave in da je vse še na sodišču. Zanimivo je bilo govoriti z dr. Mencingerjem, zdravnikom blejskih veslačev, ki so si pridobili nad dvajset zlatih odličij na svetovnih olimpijskih tekmovanjih. Predavanjem drugega dne je prisostvovala tudi ameriška veleposlanica, ki mi je s ponosom povedala, da se je prejšnji ameriški ambasador pred odhodom iz Slovenije poročil na Bledu. Zvečer je bila modna revija v Vili Bled. Pripravila sva jo Dolhar iz Italije in jaz iz ZDA. Gospod Košir, direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje v Sloveniji, je povedal, da gre 6.75 % plač za zdravstvo in 1 % v privatna zavarovanja. Zavarovanje je splošno in obvezno in zavarovalnica je ena. Dr. Zajec, državni sekretar za zdravstvo, je osvetlil prehojeno pot. Dr. Zbačnikova, predsednica parlamentarnega postopka, in dr. Bitenc sta govorila o privatizaciji primarnega, ne pa hospitalnega zdravstva. Ob zelo živahni diskusiji je postalo jasno, da slovensko

zdravstvo opravlja dobro delo za razpoložljivi denar, da obstojajo problemi, ki bi se dali odpraviti, če bi se tudi bolniško zdravstvo privatiziralo, za kar pa trenutno še ni dovolj poslušna, da bo treba storitve obračunavati na ekonomski način in da z vstopom v Evropo Slovenija ne more ostati z enim zavarovanjem, ker bodo tuje zavarovalnice zelo hitro našle pot v Slovenijo. In ker je na Zahodu zdravstvo delno privatno, se tega Slovenija ne bo mogla ubraniti, če bo hotela postati in ostati del Unije.

Za konec je dr. Godec iz New Yorka spregovoril o zanimivih in važnih podrobnostih v prehrani in vadbi.

Zadnji dan je bil piknik na Trški gori.

Moji vtisi s tega srečanja so zelo pozitivni. Sam sem bolje spoznal, kako deluje slovensko zdravstvo. Slovenci pa so lahko slišali, da je pristopov k zdravstvu mnogo, mislim pa, da je strah pred privatizacijo prehud.

Ko sem govoril na televiziji v Trstu, Ljubljani, po radiu in v časopisih, sem svetoval, naj Slovenija na široko odpre okna in vrata, ker bo prepričan prinesel več dobrega kot slabega. Slovenija postaja del globalne vasi in Slovenec se mora zavedati in pripraviti na dejstvo, da se profesionalna pot ne začne in konča v Ljubljani, ampak da se strokovnjak lahko poteguje za vodilna mesta v Rimu in Stockholmu, vendar imam zopet vtis, da nove in neznane ideje težko prodrejo v Slovenijo. Zanimiv primer je bila diskusija o slovenskih srčnih bolnikih. Od 1200 ljudi, ki bi radi srčno operacijo, jih pride na vrsto 300, sto jih operirajo v Švici in 550 jih umre. Zelo enostavna rešitev tega problema bi bila privatna bolnica, vendar je to tudi po večletnih debatah in trdem delu Zorčeve in Osenarja iz nerazumljivih razlogov nemogoče.

Osebo bi se rad zahvalil prirediteljem, zlasti še Bernikovima, za odlično opravljeno delo. Vesel sem, da je bil ob koncu srečanja sprejet sklep, da se srečanja nadaljujejo v prihodnosti.

novice iz kanadske slovenske skupnosti

VSESLOVENSKI KULTURNI ODBOR

John Ivan Plut, Predsednik

Del letošnjega dopusta v Sloveniji sem tako kot lansko leto spet porabil za pogovore s predstavniki slovenske vlade, o boljšem povezovanju s kanadskimi Slovenci, ki delujejo v sklopu Vseslovenskega kulturnega odbora.

Mesec dni pred odhodom v Slovenijo sem prepotoval večji del Kanade in obiskal slovenska društva v Edmontonu, Calgaryju, Winnipegu, Montrealu in Ottawi, z namenom, da se Slovenci po vsej Kanadi povežemo na kulturni ravni, okoli nastopov raznih kulturnih skupin, v zvezi z boljšo koordinacijo obiskov ansamblov iz Slovenije. To vsekakor pomeni sodelovanje z Vseslovenskim odborom, pa tudi dopisovanje v revijo Glasilo kanadskih Slovencev. Tako sem iz pogovorov s predstavniki slovenskih društev spoznal problematiko, s katero se društva srečujejo vsak dan, zato sem v Sloveniji na Državnem zboru vsem tistim, ki so zadolženi za Slovence po svetu, tudi lažje pojasnil, kakšno je društveno življenje.

Spoznal sem, da Slovenci v vsej Kanadi želijo skupno povezavo in prijateljsko sodelovanje. Počutijo se odrinjene od vseh kulturnih dogodkov in pozabljene. Ugotovil sem tudi, da so imeli v preteklosti glede skupnega dela, naj je šlo za zbiranje denarja za Slovenijo ali za druga vprašanja, zelo slabe izkušnje z nekaterimi slovenskimi predstavniki iz Ontaria. Nisem bil užaljen ob nekaterih pripombah, ki sem jih dobil od raznih predstavnikov, ampak sem jim obljubil, da se bo Vseslovenski odbor po svojih najboljših močeh trudil, da bo te stvari tudi poravnal in obveščal slovenska društva po Kanadi o vseh kulturnih dogajanjih v Ontariu. O vseh teh pogovorih sem poročal tudi doma v Sloveniji. Prvi uradni obisk se je začel v mojem rojstnem kraju Metliki, kamor so s kranjske fakultete prišli na pogovore in podpis pogodbe dr. Jože Florjančič, dekan fakultete v Kranju, magister Goran Vukovič, predstojnik Centra za izobraževanje in svetovanje v Kranju, in generalni sekretar Rdečega križa Slovenije, gospod Mirko Jelenič. Ob tej priložnosti sem

povabil v Metliko tudi dr. Boža Cerarja, slovenskega veleposlanika v Kanadi, ki se je ravno mudil na dopustu v Sloveniji, da je bil priča temu dogodku, ki je bil prikazan na televiziji in predstavljen v vodilnih slovenskih časopisih. Namreč, z gosti iz Kranja smo skupaj z gospodom dr. Božom Cerarjem in gospodom Brankom Matkovičem, županom metliške občine, podpisali pogodbo o sodelovanju VSKO-ja iz Kanade in Centrom za izobraževanje in svetovanje Univerze v Mariboru - Fakulteto za organizacijske vede v Kranju. Izmed odmevov na ta dogodek želim navesti odlomek iz članka v Ljubljanskem dnevniku:

“Ta dan je gospod Mirko Jelenič, generalni sekretar Rdečega križa Slovenije, tudi razlagal prisotnim o nujni potrebi pomoči, v kakšni koli obliki, beguncem na Kosovu in potresu na Primorskem.”

Naslednji uradni obisk sem imel 27. avgusta z gospodom nadškofom dr. Francom Rodetom. V prijetnem polurnem pogovoru sva se največ pogovarjala o sodelovanju slovenske cerkve v Kanadi z Vseslovenskim odborom. Izrazil sem željo Slovencev iz Winnipega, ki so me prosili za posredovanje, da bi v svoji slovenski fari imeli slovenskega duhovnika. Gospod nadškof je to željo Slovencev iz Winnipega sprejel in obljubil, da bo pregledal razmere in storil, kar bo v njegovih močeh. Varuha človeških pravic gospoda Ivana Bizjaka sem obiskal v začetku septembra, in tedaj sva razpravljala o problemih nekaterih članov društev v okviru našega odbora, ki so imeli težave pri vračanju zemljišč ali zaplete pri dedovanju. Tudi ta vprašanja smo ugodno rešili za tiste, ki so svoje dokumente pravočasno vložili pri slovenskih oblasteh.

Najzahtevnejši in najdaljši je bil obisk v Ljubljani 9. septembra, saj sem srečeval predstavnike vlade od osmih zjutraj do treh popoldne, brez odmora. Na ministrstvu za kulturo in na zunanjem ministrstvu, pri sekretarki za Slovence v zamejstvu in po svetu, sem zaprosil za boljše koordiniranje dejavnosti med njimi, slovenskimi

Temeljni kamen za sodelovanje

Predsednik Vseslovenskega kulturnega odbora Ivan Plut in dekan Fakultete za organizacijske vede v Kranju dr. Jože Florjančič v Metliki podpisala dogovor o sodelovanju

METLIKA - Predstnik tedaj na mestilnega Ispava Branka Matkoviča obiskal slovenski veleposlanik v Kanadi dr. Boža Cerar, generalni sekretar Rdečega križa Slovenije Mirko Jelenič, dekan Fakultete za organizacijske vede v Kranju dr. Jože Florjančič in predsednik Vseslovenskega kulturnega odbora v Kanadi Ivan Plut. Sklepi so bili podpisani dogovor o sodelovanju med Kranjsko fakulteto in Slovenijo v Kanadi.

Ne naključje, da se je ta in kanadski Sloveniji tako pomembnega dogodka zgodil prav v Metliki. Ivan Plut, ki obseg svojih poslovanj, je generalni sekretar Rdečega križa Slovenije, kar je bil dan, da dogovor podpisata v njegovem

Generalni sekretar Rdečega križa Slovenije Mirko Jelenič, dekan Fakultete za organizacijske vede v Kranju dr. Jože Florjančič in predsednik Vseslovenskega kulturnega odbora v Kanadi Ivan Plut. Sklepi so bili podpisani dogovor o sodelovanju med Kranjsko fakulteto in Slovenijo v Kanadi in Centrom za izobraževanje in svetovanje Univerze v Mariboru - Fakulteto za organizacijske vede v Kranju.

Podoben kraj. V njem je nastalo, da bodo sile vseh sodelovalnih slovenskih in kanadskih slovenskih društev, ki so se združili v Vseslovenski odbor, da bi v svoji slovenski fari imeli slovenskega duhovnika. Gospod nadškof je to željo Slovencev iz Winnipega sprejel in obljubil, da bo pregledal razmere in storil, kar bo v njegovih močeh.

BOŽO CERAR - Predsednik Vseslovenskega kulturnega odbora v Kanadi Ivan Plut (v sredini) in dekan Fakultete za organizacijske vede v Kranju dr. Jože Florjančič (le) s generalnim sekretarjem Rdečega križa Slovenije Mirko Jeleničem (desno) in predsednikom odbora v Kanadi Ivan Plutom (v sredini) v Metliki. Sklepi so bili podpisani dogovor o sodelovanju med Kranjsko fakulteto in Slovenijo v Kanadi in Centrom za izobraževanje in svetovanje Univerze v Mariboru - Fakulteto za organizacijske vede v Kranju. (Foto: M. B.)

ustanovami nasploh ter z nami v VSKO-ju. Namreč, veliko pevskih zborov, posameznikov ali ansamblov pride v Kanado prek različnih organizacij in organizatorjev iz Slovenije, a nazadnje se v veliki večini gostovanja končajo z odgovornostjo VSKO-ja, ne glede na to, kdo je skupino poslal. To dostikrat sproži kar precej problemov, ko se vsa teža prevelikega dela nakopiči na ramenih nekaterih članov VSKO-ja. Prosil sem za boljšo koordinacijo med Slovensko izseljensko matico, Slovenijo v svetu in Zunanjim ministrstvom. Problem so razumeli in obljubili boljšo povezavo in sodelovanje. O teh problemih sem se pogovarjal z gospodom Schiffererjem, predsednikom komisije za Slovence po svetu, gospodom Davorinom Trčonom, podpredsednikom iste komisije, gospo Mihaelo Logar, državno sekretarko na zunanjem ministrstvu za Slovence v zamejstvu in po svetu, in gospodom Janezom Rogljem, tajnikom Slovenske izseljenske matice. S predstavniki Slovenije v svetu se nisem srečal, ker z njimi doslej, razen v primeru obiskov, ki so jih organizirali v Kanadi, še nismo imeli uradnih stikov. Pogovor z gospo Mileno Cerar na ministrstvu za kulturo, o predstavitvi kulturne plati Slovenije v Kanadi, je potekal zelo uspešno. Prav tako

nadaljevanje na str. 14

Mednarodno srečanje slovenskih zdravnikov doma in po svetu

Dr. Frank Habjan

V dneh od 16. do 20. septembra je Svetovni slovenski kongres družno s slovensko konferenco SSK priredil mednarodno srečanje slovenskih zdravnikov na Bledu in na Otočcu na Dolenjskem. Prvenstveni namen srečanja je bilo dejansko uresničevanje vodilne kongresne ideje povezovanja znanja doma in po svetu. Ta vodilna kongresna misel, ki se je rodila ob prvem zasedanju Svetovnega slovenskega kongresa, je imela namen uveljaviti idejo "Tretje slovenske univerze", ki naj bi omogočala slovenskim znanstvenikom doma in po svetu povezovanje in izmenjavo svojih znanstvenih dosežkov, kar bi dvignilo slovensko znanstveno ustvarjalnost na svetovno raven. Idejo Tretje slovenske univerze je v samem zametku slovenske kongresne organizacije leta 1986 zasnoval glavni pobudnik Svetovnega slovenskega kongresa, zgodovinar prof. Vlado Habjan.

Srečanje se je pričelo v sredo zvečer v hotelu Golf na Bledu s pozdravnim nagovorom predsednika SSK-RS, odvetnika Daniela Starmana, in se nadaljevalo z okroglo mizo na temo "Mednarodno strokovno sodelovanje, specializacija ter študijske izmenjave". Okroglo mizo je vodil dr. Silvester Lango s sodelovanjem dr. Marije Bernik, sooblikovali pa so okroglo mizo dr. Janez Remškar, direktor bolnišnice na Jesenicah, dr. Marko A. Križ z medicinske fakultete univerze v Buenos Airesu, dr. Mladen Šolar, priznan kardiolog-inovator s kliničnega centra Maimonides Hospital Brooklin v New Yorku, s slovenske strani pa so sodelovali prof. dr. Zoran M. Arnež, predsednik zdravstvenega sveta Republike Slovenije, prof. dr. Matija Horvat z medicinske fakultete v Ljubljani, mag. Marko Bitenc, predsednik Zdravniške zbornice Slovenije, dr. Jurij Šorli in dr. prof. Stane Repše kot predstavnik Slovenskega zdravniškega društva. Sodeloval je tudi Borut Gubina kot predstavnik Združenja slovenskih študentov medicine. Prispevki okrogle mize ter razprava o izkušenjah so potekali v smeri, kako učinkoviteje povezovati in izmenjavati slovensko

medicinsko znanje.

Uradno se je srečanje pričelo v četrtek s pozdravnim nagovorom predsednika SSK dr. Jožeta Bernika, ki je izrazil željo, da bi bilo srečanje slovenskih zdravnikov prvi korak k večjemu povezovanju slovenskih znanstvenikov različnih strok in smeri. Uradne pozdrave sta prinesla državna tajnica v ZM prof. Mihaela Logar ter državni tajnik v ministrstvu za zdravstvo dr. Janez Zajc. Dobrodošlico so izrekli še blejski župan Vinko Gole, Leopold Zvonik, direktor zdravstvenega doma na Bledu, ter drugi predstavniki družbenega življenja v Sloveniji.

Vabilu se je odzvala tudi nova veleposlanica ZDA v Sloveniji Nancy Halliday Ely-Raphael, ki je vsem udeležencem zaželela veliko uspehov pri tjanju medsebojnih strokovnih vezi in se je potem dalj časa zadržala in sledila predavanjem. Posebno spodbudno pismo je poslal predsednik državnega zbora dr. Janez Podobnik. Zapisal je: "Z zanimanjem sem si ogledal program in posebej bi Vam želel potrditi, da tako zastavljena povezovalna vloga Svetovnega slovenskega kongresa po mojem mnenju prav gotovo pomaga pri vzpostavljanju prepotrebni in dragocenih vezi med slovenskimi ljudmi v svetu in doma."

Pozdravnim nagovorom so sledila osrednja predavanja slovenskih zdravnikov iz tujine. Dr. Veronika Ravnikar, mednarodno uveljavljena profesorica z medicinske fakultete Massachusetts, je predavala na temo Staranje pri ženskah in ali naj zdravimo (menopavzo) s hormoni in kdaj. Dr. Leonard Sicilian, ki deluje na Tufts University School of Medicine, v Bostonu, je v okviru teme medicina in etika orisal sodobna vprašanja o intenzivni negi. Mag. Jožica Paddle Ledinek iz Avstralije je prikazala svoje delo na področju laboratorijske vzgoje celic pri nadomeščanju in regeneraciji tkiva. Zvečer je bila na čast udeležencem na Blejskem otoku kulturna prireditev.

V četrtek se je srečanje nadaljevalo v hotelu Šport na Otočcu na Dolenjskem,

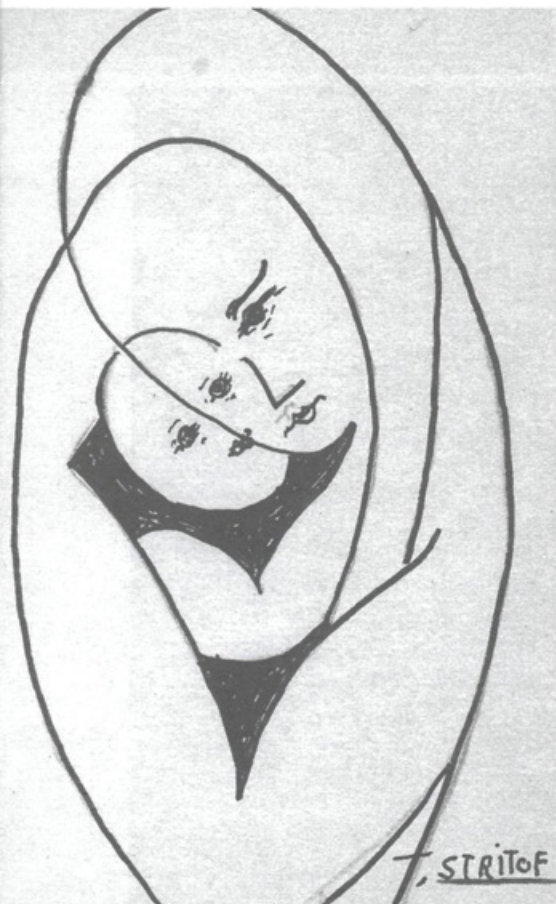
kjer so udeležence sprejeli gostitelji iz tovarne Krka iz Novega mesta. Goste je na sprejemu pozdravil tudi župan Novega mesta Franci Koncilija. Dopoldne so bila predavanja na temo "Reforma zdravstva". Slovenski zdravniki iz tujine so imeli naslednja predavanja: dr. Silvester Lango je predstavil zdravstveni sistem v ZDA, dr. Jurij Bajuk z univerze v Mendosi je orisal argentinsko zdravstveno varstvo, dr. Rafko Dolhar pa zdravstveni sistem v Italiji.

Državni tajnik, zdravnik dr. Janez Zajc, in generalni direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje sta predstavila reformo slovenskega zdravstva po osamosvojitvi, ki sloni na uvedbi obveznega in prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja. Zavzeti diskusiji se je pridružila slovenska poslanka primarij dr. Majda Kregelj-Zbačnik, ki je opozorila prisotne, da je zdravstveni sistem tako družbeno vseobsegajoč, da ne prenese hitrih sprememb. Evropski nivo slovenske medicine je predstavil dr. Andrej Bračun z interne klinike Kliničnega centra v Ljubljani.

V petek popoldne je bila predstavitev raziskovalnega dela slovenskih zdravnikov v tujini. Prof. dr. Štrekelj je v statističnih podatkih predstavil uspehe slovenske medicinske znanosti, dr. Mirjam N. Lango z univerze v Pittsburghu je prikazala svoje izsledke na področju genetskih raziskav raka na glavi in na vratu pri nekadilcih in kadilcih. Dr. Matevž Keržan z instituta za nevrologijo in nevrokirurgijo pri medicinskem centru Beth Israel v New Yorku je predstavil raziskave na področju spremljanja delovnega motoričnega sistema med operativnimi posegi. Dr. Branko Zorno s Kliničnega centra v Ljubljani je predstavil izsledke raziskav moške neplodnosti. Zadnje predavanje je imel dr. Ciril Godec, vodja urološkega oddelka The Long Island College Hospital v Brooklinu, NY, o soodvisnosti telesne vadbe in prehrane z obolenostjo za rakom. Zvečer je bil udeležencem prirejen sprejem in banket na gradu Otočec. V soboto so si ogledali Šmarješke toplice in se seznanili

nadaljevanje na str. 14

Božično voščilo

Vsi se v globini svoje preteklosti spominjamo lepih praznovanj, ki so povezana z Božičem in Novim letom. To so bili dnevi, ko si doživljal posebne vrste toplino, ki je prihajala iz doma, iz družine. Dnevi so bili na zunaj po navadi mrzli ali pa mokri, da si se moral največ zadrževati v hiši na toplem in suhem. Kljub gneči ni bilo nestrpnosti, nihče ni bil nikomur v napoto, vsak je imel svoje opravilo, in v tistih dneh ga ni manjkalo. Oče je iskal primerno orodje in prostor, da gre in prinese primerno božično ali novoletno drevesce, mati, obdana z otroki, ki so pomakali svoje prste v sladice, je na veliko pekla in pripravljala vse vrste dobrot. Ni se veliko hodilo po obiskih, kvečjemu v trgovine, da ne bi česa manjkalo za praznike. Zelo veliko dela je bilo z okrasitvijo stanovanja in samega drevesčka. Mnoge družine so si lahko postavile jaslice, spomin na skrivnostno dogajanje v davni preteklosti, ki je vsaki družini bilo tako blizu. To je pripoved o družini, ki si je iskala svoj prostor na zemlji. Ali ga je našla, ali je bila zadovoljna z njim ali ne, ne vemo. Vemo pa, da smo ji mi pripravljeni dati prostor v svojih družinah. Nebogljenost otroka, preprostost in hkrati globoka stiska mladega para, ki je daleč od svojega doma, nas zamakne v neko globoko sočutje. Zgodi se nam, da že kar osebno doživljamo njuno stisko, da je moja osebna zgodba njuna zgodba, da je moja stiska odraz njune stiske. Kdo bi si upal v tistih dneh povzdigniti glas, reči ne ali poležavati, ko vsi ostali tako marljivo delajo. To je ozadje mojega osebnega vsakoletnega doživljanja skrivnosti, ki so povezane z Božičem. Res je, da se je marsikje, posebno na zunaj, praznik spremenil v tekmovanje, kdo bo imel bolj na veliko okrašeno hišo, kdo bo dobil večje darilo, kdo si bo lahko več privoščil. Vendar to lahko traja samo začasno in samo pri nekaterih, nikakor pa ne vedno in pri vseh. Marsikdo bo čutil še večjo osamljenost, še večje razočaranje in praznino. Dejansko se bo zanj praznovanje začelo šele po praznikih. Kajti

praznina, osamljenost, zavrženost je začetek spoznavanja, kako smo potrebni drug drugemu, kako ne moremo ostati v svoji zavarovani celici, ampak moramo stopiti ven, odpreti vrata in drugega povabiti notri. Toplina, ki jo prinaša ta praznik, izhaja iz srečanja dveh, treh src. Vedno mi prihaja na misel dejstvo, da so prvi kristjani sprejeli za praznovanje Božiča poganski praznik Sonca. Sonce, ki se je umaknilo, zmanjšalo svoje žarke, se je vrnilo. Ni nas moglo pustiti same in nam je prineslo toploto, ki je bila tokrat močnejša, bolj globoka in čistejša. Danes se mnogi sprašujejo, kaksen smisel ima praznovati Božič, ki je postal vse kaj drugega kakor pa Božič. Njim bi preprosto rekel, ti ljudje so izgubili sočloveka, pojdi k njim in jim podaj roko, povabi jih k sebi, v svojo družino, daj jim košček doma in videl boš, da je bilo njihovo razkošje, hlastanje dejansko iskanje topline, ki pa je niso mogli najti. Ali ne čutiš tudi ti, da si podoben ljudem iz Betlehema, ki so Jožefu odgovorili, da nimajo prostora zanj in za njegovo ženo?

Za nas je praznovanje Božiča in Novega leta praznik družine, domačega ognjišča, ki nas greje navkljub mrzli zimi, ki vlada zunaj, med nami in našimi sosedi. Posebno danes, ko se zavedamo, da smo vsi ljudje, z vsega sveta, temnopolti, rumenopolti in belopolti, ena sama velika družina. Ali nas ne ogreje že misel, da imam toliko bratov in sester, da imam toliko očetov in mater, da imam toliko sinov in hčera? Želimo vam, da bi v teh dneh začutili toploto in bogastvo družinskega življenja. Naj bo vaše srce ognjišče ljubezni, ki bo ogrelo tistega in tisto, ki se najde v vaši bližini. Vsem slovenskim družinam v Kanadi in njihovim članom želimo blagoslova in veselja v božičnih in novoletnih praznikih!

Vaši slovenski duhovniki

LOJZE BABIČ ..."Starostni dom je bil moja univerza"

Cvetka Kocjančič

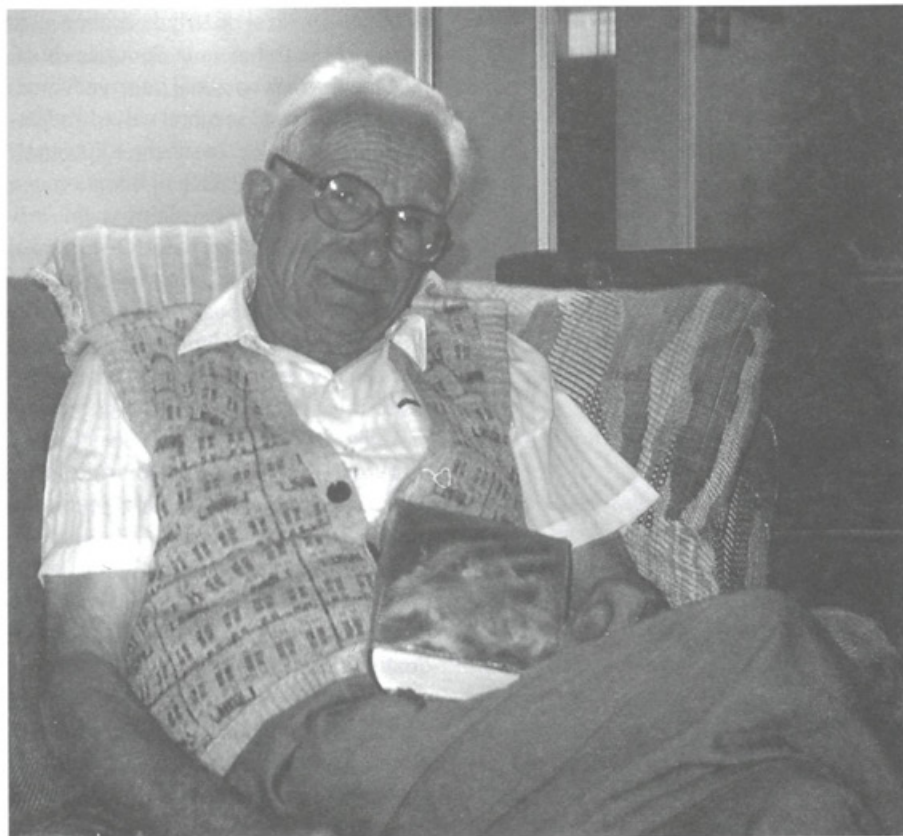
Lojze Babič pri svojih 84 letih še vedno uresničuje, kar mu je njegova mati predavnimi leti, ko je bil še otrok, položila na srce: "Želim, da si pošten, da imaš ljudi rad in da starim ljudem pomagaš, tako da boš vsakemu človeku lahko v oči pogledal in da ne boš meni sramote delal."

Rodil se je 26. avgusta 1914 v Bojanji vasi pri Radovici in na rodno Belo krajino mu še vedno pogosto uhajajo spomini. "Očeta nisem poznal, ker je padel v 1. svetovni vojni. Z mamo in dvema sestrama smo skromno živeli v borni koči. V šolo sem rad hodil in sem bil tudi dober učenec, toda pri hiši ni bilo denarja za moj študij in tako sem se šel učiti za čevljarja."

Potem je bil vpoklican v vojsko. Tam je bil vse do nemškega napada in kapitulacije Jugoslavije, ko so ga kljub temu spustili domov.

V strahu, da ga bodo Italijani poslali v internacijo, se je pridružil dvanajstim vaškim fantom, ki so pobegnili k partizanom, da bi se borili za osvoboditev domovine. "Nihče takrat ni vedel, kaj pravzaprav je OF, ali kaj je komunizem," se spominja Lojze. Ko so partizani začeli pobijati domačine, je postal nezaupljiv do partizanov in po končani bitki med Belokranjskim in Štajerskim bataljonom se je priključil Štajerskemu bataljonu in z njim do 43. leta preganjal partizanstvo. Po kapitulaciji Italije se je pridružil Italijanom, ki so se prek Kočevskega Roga umikali proti Italiji. Tri dni so hodili do Trsta, tam so prišli v roke Nemcem, ki so jih strpali v živinske vagonne in poslali na prisilno delo v mesto Kerstrin ob Odri, ki je danes v Poljski. Delal je v tovarni eksploziva kakih 120 km vzhodno od Berlina.

Februarja 1944. leta je bila tovarna bombardirana in po srečnem naključju je preživel, vendar je bil tako bolan in izčrpan, da za delo ni bil več zmožen. V ambulanti mednarodnega Rdečega križa je bil tri mesece na okrevanju, potem je moral na delo v gozd in tam je dočakal

osvoboditev. Osvoboditelji so bili Rusi, katerih se je bal tako kot Nemcev. S prijateljem Kogejem iz Ljubljane se je pridružil francoski skupini, ki se je začela umikati priti ameriški zoni. Pešačili so 875 kilometrov, da so prišli v mesto Heiginger v Nemčiji, kjer je Kogej dobil delo v kuhinji, Babič pa v skladišču. Kogej se je kmalu vrnil v domovino, Babič pa je tam delal dvaintrideset mesecev, preden mu je Mednarodna organizacija za begunce ponudila možnost za preselitev v Kanado. V Kanadi se je za Lojzeta začelo novo življenje. Prvo leto je delal v zlatem rudniku Peron v Val d'Oru v Quebecu, da je zadostil zahtevam imigracijskega urada. S hvaležnostjo se spominja, kako so mu v rudniški trgovini dovolili, da si je prvi dan na upanje nakupil za 120 dolarjev obleke in perila, čevlje in druge osebne

potrebščine, kar je potem postopoma odplačeval.

Kljub temu, da je v Val d'Oru srečal nekaj Slovencev, se je tam počutil tako osamljen, da bi se takoj vrnil v Slovenijo, če bi imel denar. Ko mu je po enem letu potekla pogodbeni doba, se je preselil v Windsor. Tam je bilo več Slovencev, še največ staronaseljencev, ki so prišli že pred vojno v Kanado. V Windsoru je spoznal Stanko, ki je v Kanado prišla iz Veržeja pri Ljutomeru. Poročila sta se in v najetem stanovanju sila skromno živela. Lojzetovo delo pri Fordu je bilo negotovo, po tri mesece je delal, nato pa je bil po nekaj mesecev na čakalju. Potem mu je njegov sovaščan Slobodnik v Wellandu dobil delo v tovarni. Ko sta se z ženo komaj dobro preselila in ko se jima je rodil prvi otrok, se je Lojze zaradi operacije na obeh

kolenih spet znašel šest mesecev brez dela in tako se je moral preseliti v bolj ceneno stanovanje. Od nekega Hrvata sta z ženo najela staro hišo in vzela na stanovanje tri fante, katerim je Stanka tudi kuhala in prala, tako da je mlada Babičeva družina živela od tega dohodka. Potem so odprli restavracijo v Chrystal Beechu, jo po šestih letih prodali in se preselili v Toronto, predvsem zaradi otrok, da bi hčerke lažje hodile v šolo, pa tudi Lojze je pogrešal slovensko družbo.

V Torontu se je Lojze zaposlil pri tvrdki Imperial Oil in tam delal 18 let. "Imel sem lepo službo in dobro plačo in tako smo si kupili ta dom blizu slovenske cerkve Brezmadežne v Torontu. Največje bogastvo za naju z ženo pa je najina družina," ponosno pove in poudari, naj tega ne pozabim zapisati. "Z nobenim denarjem tega ne bi mogla kupiti. Najstarejša hčerka Marija je na torontski univerzi dokončala študij francoščine, vendar poklic učiteljice ni zadoščal njenemu notranjemu klicu, zato je šla med redovnice. Želela se je pridružiti misijonarkam Matere Terezije v Kalkuti, pa je zaradi naju ostala v Torontu. Kot redovnica pomaga pri župnijah in se veliko ukvarja s priseljenci. Cvetka je šla po končani univerzi za dve leti in pol pomagat slovenskim misijonarjem na Madagaskar. Po vrnitvi je šla nazaj na univerzo in doštudirala za medicinsko sestro. Živi v Torontu, je poročena in dela kot patronažna sestra pri St. Elizabeth Home Nursing. Lojzka živi v Chicagu in poučuje na srednji katoliški šoli."

Družina mu je še posebno v veliko podporo, odkar je Lojze pred nekaj mesci zvedel, da ima tumor na pljučih in na možganih. Zdravniki so mu napovedali le še nekaj mesecev življenja. Svojo usodo je sprejel mirno, brez razočaranja in žalosti. "Lahko bi se odločil za operacijo, ampak ni rečeno, da bi mi podaljšala življenje. Kaj ima smisel podaljševati trpljenje sebi in družini, ker bi pri teh letih smrt tudi brez

raka lahko vsak čas prišla pome. Vedno sem bil pripravljen z mirno vestjo sprejeti vse, kar mi je življenje naložilo."

Živeti z mirno vestjo je danes že prava umetnost, ki zahteva odpuščanje drugim in odpuščanje samemu sebi. "Ni človeka, ki bi ga sovražil," pravi Lojze in to svojo življenjsko naravnost potrjuje tudi s svojim življenjem. Do drugače mislečih je razumevajoč in strpen in do zlobnih, krivičnih dejanj je včasih zelo kritičen. Še zlasti je kritičen do komunizma, čeprav priznava, da so tudi med komunisti dobri in pošteni ljudje. Prizadevanje za boljše in pravičnejše življenje je njegova življenjska misija, ki je tudi starost in bolezen nista zaustavili.

V slovenski skupnosti je aktiven vse od svojega prihoda v Toronto. Precej let je delal v župnijskem odboru pri Mariji Pomagaj. Tam je med svojimi rojaki doživel tudi prvo razočaranje. "Nekateri so me obtožili, da sem komunistični agent in šele po treh letih sem zvedel, zakaj so se me ljudje izogibali," se spominja tistih časov.

Lojze Babič je bil pred triinšestdesetimi leti med ustanovitelji Slovenskega športnega društva v Torontu in tudi pobudnik za izgradnjo nogometnega igrišča na zemljišču slovenskega starostnega doma Lipa. Prav tako je bil med ustanovitelji društva Slovenski park, kamor je vsa leta rad zahajal balinat. In kot je povedal predsednik Belokrajnskega sklada, ima Lojze Babič zasluge tudi za ustanovitev te dobrodelne organizacije.

Še največ je Lojze Babič pomagal revežem s svojim delom za starostni dom Lipa. Z velikim ponosom govori o tej slovenski ustanovi v Torontu. "Ideja za starostni dom se nam je porodila nekega dne, ko smo pri Ferkulovih igrali tarok. Ferkulova žena je rekla, da bi Slovenci lahko naredili nekaj za svoje ljudi, ki se starajo. Pokojni Franc Cerar, Tone Ferkulj, Blaž Potočnik in jaz smo ji pritrdili in začeli razmišljati, kako

bi to idejo uresničili. Sklicali smo ustanovni občni zbor in ustanovili odbor, katerega prvi predsednik je bil Franc Cerar, tajnica pa Cveta Arhar. Na občnem zboru so bile tudi Marijine sestre, ki so tedaj že zbirale denar za starostni dom za okoli deset ljudi, ki so ga nameravale zgraditi na svojem zemljišču. Strinjale so se, da bi bilo bolj pametno zgraditi večji dom in so v sklad Doma Lipa darovale vseh 3.500 dolarjev, ki so jih do tedaj zbrale v ta namen."

Lojze je bil dolga leta odgovoren za finančni odbor, ki je prirejal po šest prireditev na leto. Ko so zbrali 50.000 dolarjev, se je ponudila priložnost za nakup zemljišča. Po nekaj uspešnih finančnih kampanjah so začeli z gradnjo. "Če ne bi bilo Jožeta Kastelica, dvomim, da bi bil ta dom dograjen," pripoveduje Lojze. "On je poleg gradnje prevzel tudi najtežjo finančno odgovornost. Ko je bil odbor za gradnjo doma tri mesce brez predsednika, me je on bodril. Zdržali smo do konca in zgradili dom za naše ostarele, ki je v ponos celotni slovenski skupnosti. Sedaj smo pred novo odločitvijo: dom je premajhen in ponuja se nam možnost, da dom povečamo za 40 dodatnih postelj."

Veliko dela, veliko sestankov je bilo potrebnih. Od 227 sej se Lojze Babič samo ene ni udeležil. Odkar je bil dom zgrajen, je praktično vsak dan tam in pomaga. Po smrti mizarja Ivana Mrvarja je v Domu Lipa prevzel vodstvo mizarске delavnice, kar pa je zadnje čase zaradi bolezni moral opustiti.

"Če ne grem vsak dan v Dom Lipa, mi kar nekaj manjka," pravi Lojze, ki še vedno aktivno spremlja delo in življenje v tem slovenskem starostnem domu. "Ta dom je moja univerza. Tu sem spoznal, kaj je človeška beda, v kakšnem stanju se človek lahko na stara leta znajde. Tukaj sem srečal ljudi, ki so bili dobri verniki, nekateri pa tudi ateisti, ljudi, ki so izgubili spomin, ki so jih fizične nadloge tako zlomile, da si

nadaljevanje na str. 14

nadaljevanje s strani 9

je bil uspešen pogovor o načinu, kako finančno in strokovno pomagati naši reviji Glasilo kanadskih Slovencev. O tem vprašanju sva razgljajljala tudi z gospo Mihaelo Logar, ki je pokazala veliko razumevanja. To temo bomo podrobneje obdelali ob njenem obisku to jesen v Kanadi. O problemih glede častnega konzula sem se pogovarjal že ob devetih zjutraj z gospodom Jelkom Kacinom, ki je predsednik odbora za mednarodne odnose pri Državnem zboru Republike Slovenije. Naš problem je razumel in obljubil popolno pomoč. Ravno tako sta za rešitev istega problema obljubila pomoč gospod Schiffrer in gospod Trčon. Razumevanje sta pokazala gospa Logar in gospod Zvone Dragan, državni podsekretar, vodja sektorja za Evropo in Severno Ameriko pri vladi Republike Slovenije, in ravno tako obljubila skorajšnjo rešitev tega problema. Obisk pri predsedniku države Republike Slovenije, gospodu Milanu Kučanu, pred tem pa pri njegovem svetovalcu gospodu Vrhuncu, je imel za osrednjo temo boljše in tesnejše sodelovanje slovenske vlade s Slovenci v Kanadi, tako da se izseljenci v Kanadi ne bi čutili kot tujci doma v Sloveniji. Ravno tako je tekel pogovor o podpori za pridobitev častnega konzula. Tudi onadva sta položaj popolnoma razumela in obljubila skorajšni premik zadeve. Obljubila sta tudi tesnejše povezovanje z nami v Kanadi na kulturnem, gospodarskem in političnem polju. Vsi poslanci, ki sem jih obiskal, so želeli od nas izseljencev v Kanadi in drugod po svetu večjo udeležbo na volitvah. Tako bi lažje dokazali tistim posalcem v Državnem zboru, ki ne vedo za nas, da je prek morja v Kanadi še veliko zavednih Slovencev. S temi številkami pri volitvah bi jim pomagali pri odobritvi raznih sklepov in sprejemanju prenekaterih zakonov, pomembnih za nas v izseljeništvu. Ob treh popoldne sva uradni dan zaključila z generalnim sekretarjem Rdečega križa Slovenije, gospodom Mirkom Jeleničem, s katerim sva razpravljala o nadaljni pomoči za Debeli rtič, se pravi pomoči za otroško bolnico, ki jo je Belokranjski sklad iz Toronta začel prejšnje leto in podaril že precejšnjo vsoto denarja.

odprti album...nadaljevanje s strani 13

sami ne morejo pomagati."

Če ga je ta življenjska univerza usposobila, da se tako dostojanstveno sooča s svojo boleznijo, potem se lahko od njega tudi mi nekaj naučimo: pomagati sočloveku, storiti zanj vse, kar je v naši moči, tako da bomo lahko rekli, da smo dobro gospodarili s svojim življenjem.

S svojim zgledom nas Lojze Babič ne uči samo živeti, ampak tudi umirati. Medtem ko se drugi izogibamo pogovoru o njegovi bolezni, sam o njej govori tako odkrito, da nas njegov pogum spravi v zadrego. Kdo drugi bi lahko nekaj tednov potem, ko so mu zdravniki povedali, da ima samo še nekaj mesecev življenja, ob praznovanju svojega rojstnega dne zapel: "Oče nebeški glej, še en kozarček zdaj, potlej bom vekomaj, vekomaj pel..."? Vsem drugim, ki so se mu hoteli pridružiti pri petju, je beseda zastala v grlu, Lojze pa je zdržal od začetka do konca. Kdo drugi bi se upal z desetletnim vnučkom tako odkrito pogovarjati o smrti, da bi namesto otroških solz dobil pismo z naslednjo vsebino: "Dragi Stari ata, zahvaljujem se Ti za vse, kar si zame storil. Zelo sem vesel, da te ni strah umreti. V svojem življenju si veliko dobrega naredil in tako vem, da boš šel v nebesa."

Nobena druga univerza ne more človeka pripraviti, da bi tako mirno sprejemal svojo usodo. Samo človek, ki ga je življenje prekalilo, človek, ki se zaveda, da mu je vsaka ura, vsaka minuta podarjena in da mora zato s svojim življenjem dobro upravljati za dobrobit vsega človeštva. Šele takrat ima človeško življenje smisel, pa naj bo dolgo ali kratko.

nadaljevanje s strani 10

z zdravniško in seveda tudi turistično ponudbo. Na Trški gori so zaključili uradno mednarodno srečanje in oblikovali in imenovali iniciativni odbor, ki bo skrbel za organizacijo nadaljnjih srečanj.

Svetovni slovenski kongres se je letos z mednarodnim simpozijem v New Yorku o slovenski manjšini v Italiji in mednarodnim srečanjem slovenskih zdravnikov idealno približal osrednji kongresni ideji.

ROCKWOOD OPTICAL

owner:
MARJAN MOZETIČ

- Eye Examinations Arranged
- Laboratory on Premises
- Lenses Duplicated
- Prompt Service
- Repairs

Rockwood Mall
4141 Dixie Road, Missisagua
Tel: 625 6444

view on

design based studio

Nives Corak
416.932.8592
nivescorak@hotmail.com

Anthony Klemencic
B.Sc., LL.B.

SLOVENSKI ODVETNIK

Tel: (416) 251-5281
Fax: (416) 251-0029

332 Browns Line
Toronto, M8W 3W2

TGM

TOP GRADE MOLDS

Complete Injection Mold Design
and Manufacturing Services

MARJAN MOZETICH, skladatelj in mislec

Dr. Metka Zupančič

Ponedeljek, 28. septembra 1998: drugi program radia CBC predvaja koncert iz Ottawe, ki vsebuje Mozetichevo skladbo za harmonij in godala, Hymn of Ascension. To je le eno izmed naročil, ki jih je skladatelj prejel od kanadskega radia. Skladba je bila prvič izvedena in tudi posneta konec julija letos na festivalu komorne glasbe v Ottawi. Radijska napoved poudarja, da je bil skladatelj rojen slovenskim staršem v Gorici, da je že zelo mlad (pri štirih letih, kakor kasneje izvem od njega) s starši odšel v Kanado, kjer živi od leta 1952 naprej, pretežno v Ontariu. V zadnjih letih si je za dom izbral otok v bližini Kingstona: tako je delno povezan z univerzo Queen's, kjer poučuje kompozicijo, zraven pa ohranja notranji mir in prostor, ki je potreben za

skladateljsko delo.

Srečala sva se v Ottawi, kjer je elektronsko obdeloval svojo zadnjo skladbo, naročilo Velikega kanadskega baleta. Končno srečala iz oči v oči, potem ko sva vzpostavila stik prek pisem, se nato večkrat pogovarjala po telefonu in sem si že neštetokrat zavrtela njegovo lasersko ploščo Procession, v izvedbi ansambla Amadeus (in prijatelj, kakor je zapisano na plošči, ki jo je izdal kanadski radio, MVCD1038). Na žalost je to edini posnetek, ki ga je brez težav mogoče najti v računalniških trgovinah z muzikalijami, kar pomeni, da je treba ploščo naročiti in nanjo čakati približno dva tedna.

In vendar je ta skladatelj med najbolj priljubljenimi pri poslušalcih klasičnih programov kanadskega radia: uredniki ga radi predvajajo, ker je odziv občinstva na njegova dela vedno prisrčen in pozitiven. Torej ni naključje, da je Mozeticheva glasba vključena na trakovih, ki jih vrtijo na letalskih poletih. Prav tako ne preseneti, da so prav eno izmed njegovih del uporabili za avizo pri redni tedenski oddaji na francoskem valu kanadskega radia.

Skladateljeva zadržanost, preprostost, skromnost, vse to najbrž prispeva k temu, da ga ljudje še vedno ne poznajo dovolj. Po drugi strani ga tisti, s katerimi pride v stik, ne pozabijo - in ne pozabijo njegove glasbe. Tako se je zgodilo leta 1995 na glasbenem konservatoriju v Gentu, v Belgiji, kamor je bil povabljen kot gostujoči skladatelj in kjer so na treh koncertih izvajali devet njegovih skladb. Glasbeniki so pod njegovim vplivom začeli drugače gledati na svoje delo, na svoj stik z občinstvom, pa tudi na glasbo, ki jo izvajajo. V krogih sodobne (klasične) glasbe dostikrat slišimo zvoke, ki se ne dotaknejo naših čustev, naših duhovnih razsežnostih, ampak nasprotno zahtevajo od nas velik miselni napor, mentalno razlago zvočnih danosti, preden sploh lahko začutimo globlji stik s temi skladbami. Mozetichev pogled na glasbo in na ustvarjalnost je povsem drugačen: sam v glasbi išče - in tudi najde - tisto

posebno vzdušje, ki nas vradosti, ki nam prinaša mir, notranjo polnost, potešenost. Zato svojo glasbo raje oblikuje v stiku s predhodniki, ki so imeli podobne poglede na ustvarjalnost, s tistimi, katerih glasba zveni blizu njegovemu srcu, tako srednjeveške in renesančne skladbe, pa Bachova dela in stvaritve nekaterih Bachovih sinov. Dramatični poudarki, ki jih ponuja klasična glasba devetnajstega stoletja, so po Mozetichevem mnenju odraz razrvanosti, problemov, ki jih vsakodnevno življenje ves čas postavlja pred nas. Zakaj torej ponavljati te vzorce tudi v umetnosti, ko lahko namesto tega skladba povabi v meditativno vzdušje?...

V tem smislu skladatelj gradi most med glasbeno preteklostjo in prihodnostjo, v upanju, da bo glasba v bodoče znala očarati poslušalce, jim zagotoviti tiste vrste užitek, ki plemeniti in notranje bogati.

Mozeticheva dela pritegnejo in ohranjajo svojo privlačnost s svojo spevnostjo, ponavljajočimi se vzorci, mehкими linijami, z valovanjem zvokov, ki se vračajo v svoje izhodišče in nas znova in znova prijetno preplavljajo, nato pa nas od časa do časa dvignejo še stopnico više, v še bolj zgoščen stik s tem, kar lahko imenujemo duhovno razsežnost življenja. Skladatelj pravi, da je v zgodnejšem obdobju svoje ustvarjalnosti tudi sam bil v stiku z glasbeno avantgardo. Po študiju v Torontu se je skladateljsko izpopolnjeval v Italiji in Angliji, pod vodstvom vodilnih sodobnih glasbenikov, po vrnitvi v ontarijsko prestolnico pa je bil soustanovitelj in umetniški vodja skupine Arraymusic. Že takrat si je s svojimi deli prislužil več nagrad, med drugim na Nizozemskem in v Kanadi.

Svoj lastni slog, ki ga bistveno ločuje od mnogih sodobnikov, si je Mozetichev oblikoval predvsem po letu 1980. Glasbeni kritiki ga opredeljujejo za novoromantičnega skladatelja: na svoj način uteleša postmodernistični zagon v umetnosti in oblikuje sebi lastno sintezo izraznosti raznih dob. Piše veliko, za različne skupine in tudi za solistične

music

JURIJ KONJE, Composer and Percussionist

Nives Čorak

instrumente, vendar mu je harfa s svojo zračnostjo in odprtim zvokom morda najljubša. Njegova dela izpred dvajsetih let danes niso več dosegljiva, čeprav so v sedemdesetih letih doživela priznanja. V zadnjih dvajsetih letih je ustvaril več kot petdeset skladb, ki so dostikrat shranjene vsaj na radijskih trakovih. Med njimi je skladatelj za objavo pripravil devet plošč, v Kanadi, na Švedskem, v Angliji in drugod. Čeprav rad sodeluje z baletniki, ga ustvarjanje "programske", "funkcionalne" glasbe, tiste, ki kakor v filmu spremlja dogajanje, preveč ne pritegne. Pravi, da se zdi sam sebi najbolj pristen, ko glasba prihaja globoko iz njegove notranjosti. Želi jo čutiti, želi vibrirati z njo, zato tudi piše za klavirjem: tu zvoki zaživijo in on živi z njimi. Čeprav ustvarjanje zahteva osamljenost, predanost, zbranost, to ne pomeni, da Marjan Mozetich skozi svoje skladbe beži od življenja, da ne vidi, kaj se dogaja v svetu, prej nasprotno. Z njim se je mogoče nadvse iskriivo in hkrati poglobljeno pogovarjati o politiki, religiji, odnosih med ljudmi, psihologiji, sociologiji, filozofiji. Vendar njegovo glasbeno izražanje po svoje zahteva manjšo mero družabnosti, manjšo vključenost v družbene tokove. Na ta način zmore ohraniti tisto razsežnost, tisto odprtost za globlja doživetja, ko je skladateljavanje proces, s katerim avtor sega v druge svetove. Ne samo on, ampak tudi njegovi poslušalci: po skladateljevem mnenju je umetnost tista, ki razveseljuje življenje in mu daje smisel. Iluzija ali stvarnost? Kakor koli že: tisti prostor, ko en sam zvok ustvari prepotrebno, tisto, kar zbudi hrepenenje po najglobljem v nas, stik z idealnim, stik z lepim, nežnim in hkrati pretresljivo odločilnim za vse nas.

Jurij Konje was born in Toronto in 1975 and began playing on boxes after he learned to walk. He was given his first drum at the age of three, was performing in public by age seven and composing by the time he was a teenager. His teachers include John Wyre, Russell Hartenberger, Chartwell Dutiro, Kwasi Dunyo as well as members of Nexus. Konje musical path has led him from Mozart in Boston Symphony Hall to Cage in the New York subway; from Parliament Hill in Ottawa to Toronto's Skydome, where he had Nelson Mandela dancing to the beat of his drum. His Festival experience spans Mosaic to Marlboro, where over the years, he has made music with Andras Schiff, Richard Stolzman, Davin Soyer, Blanche Moyse and Irene Bush-Serkin. Other credits range from The Brandenburg Ensemble to Tabu, a cross-cultural group that he co-founded.

His many recording credits extend from Benite Valentine to Ashley Maclsaac. In addition, Jurij teaches students from pre-school through to university and is currently developing his own universal method of early childhood music education. He is a proponent of all music and strives for innovation and the celebration of differences in his endeavors. Currently he is working on his own debut recording Flux which will feature his music in classical, world and mainstream settings. Other projects include his symphony no.1 Tryst, an opera Shiron and Exo: Cello, the first installment in a series of duets with percussion which he is writing for himself and Shauna Rolston.

On 30th of October Jurij Konje was performing at the St. James' Cathedral together with the Orpheus Choir of Toronto. The choir was celebrating 35 years of existence.

Jurij's performance included pieces: Pulselpulse and Rupt.

Pulselpulse

"Pulselpulse: for any performer(s) with their hearthbeat(s) amplified live. The duration is free."

These are the only instructions for this work. Clearly, to do proper artistic justice to something that is as profound as the heartbeat this

photo by Taffi Rosen

work must remain conceptual in this its 'umbrella' form. It is the responsibility of the person(s) to construct and execute their own performance.

Rupt

How curious language is. Erupt, disrupt, abrupt and rupture are all common terms that apply to this work. Rupt strives to reconnect some of the basic elements of music while forging ahead in a vocabulary that is unique yet inclusive. The piece contains no text as it is intended to relay an exclusively musical message. Melody, harmony and rhythm are divided among the performers so that each contributes equally to the sonic cause. In terms of things theoretical, the music incorporates elements of traditional forms from a variety of ages and culture with new music that is not to be categorized by genre but by setting.

After the concert I had a chance to speak with Jurij. He expressed his enthusiasm towards both the performance and public response to his music. He is currently making plans for his European debut in Slovenia.

poetry

Poems by TED KRAMOLC

(written in 1960's)

Snowflakes

I
Snowflakes
a fusion of unique designs
in silent free fall -
Snowflakes
like winter shadows
of hemlock trees
float -
The heat
of your breath
will melt the crystals -
there'll be nothing left
but vaporiferous syllabification.

II
The imperfect circle
of bent ellipses
your nipples -
are not in focus.
The burrows
etched deep
in skims of memory
are off the chart -
your heartbeat
is not shown on the ECG.

III
The radio is off.
Can't stand the voices
other than those
of orange flames -
Your hips propelled by the rythm
of forgotten galaxies
smell of purple lilacs,
your thighs
glazed with pollen -
urge me on.
Your tongue
restless in my mouth
betrays you,
All those men you must have had -
Don't you ever close
your eyes?

IV
Why
did you chain our limbs
to this rough hewn floor?
I covered you with million petals
of red roses,

black pearls
I searched centuries
to find!
Why do you now
stand over me?
The bowl of silver fluids
is shattered
Goldfish
wouldn't have told a soul.

V
Snowflakes again
falling
in lines
drawn
by an engineer's ruler
exactly, precisely
in monotone clatter
straight forward
covering tracts of sinners
in grasses bent by storm -
Everything
will be fulgent
in the garden of ice.

Paper Boats

I made small
paper boats
from your love letters.
They all
had pretty little sails.
My hands unsteady
with their brittle whiteness
tremble,
when
I place them
in the restless stream.
To float...
to capsize,
to drown.

Kismet

She,
the very same one
he
always wanted,
without ever

having seen her,
entered the room
the very moment
he left it
through
the hind
and only other
door.

We talked all night

I call you
every morning.
I have nothing to say.
We talked all night.
All night
we talked.
While stars were making love
to chilled air of early dawn.
While waterfall
beneath dark hemlocks
muffled the cry
of a rabbit caught.
While
snowowl hooted.
Quieted.
I have nothing much
to say.
It's that simple.
We talked all night
last night
And now is morning.

Ted Kramolc, Alexandra, oil, 1998

NO ROOM IN THE INN

By Cvetka Kocjančič

The second Sunday in August I received a strange phone call from an unknown woman from Slovenia asking me for help. She was being thrown out of her motel room and with no money left she had nowhere to go. She could not even change her flight to return back home early. It is true: she had no business to invade our busy lives in the middle of the Summer, she should have planned her trip to Canada better, or better yet, she should have stayed home, and she shouldn't have taken her baby with her if she was not able to care and provide for him.

But she was in Canada and in desperate need of help. A compulsive liar who made up these great stories about her exciting life as a nurse with the World Health Organization in India and in Africa and about her interviews for the managerial job at St. Joseph Hospital in Toronto. Or a mentally ill person who in her euphoric state of mind acted out her fantasy to take her child and relocate to Canada to escape the shame and humiliation she was subjected to in her homeland. She was ill, but the tragedy of it was, that she was not aware of that fact, because she lived in an entirely different reality where there was no dividing line between truth and fiction. Her baby was her strongest connection to reality as we know it. It was obvious that she loved her little boy.

Her story about baby's father was just as unbelievable as the story another young woman two thousand years ago told to explain her unexpected pregnancy. She claimed that her child was fathered by her husband, a Swiss doctor who worked with her at the WHO post in Africa and died in a tragic car accident two weeks before the child's birth. As soon as she told me about the baby, I put aside all my reservations and invited her into our home.

She was unlike any other visitors from Slovenia that one time or another stayed in our house. She was more than eager to earn her keep, and she did not intentionally abuse our generosity. She did not come to Canada just for the fun of it and she did not use the child to gain sympathy. I offered to take her to see places, but she wasn't interested. She had her own agenda and she stuck with it.

She was most happy at our backyard, picking pears, tending garden, pruning roses and waiting for her imaginary appointment at the hospital. She was seriously preparing for it, or at least that was the excuse she gave me for staying awake most of the nights. She displayed typical symptoms of anxiety as her "imaginary" appointment was approaching, or was her anxiety the sign of her inner struggle to hold on to reality, to keep the appearance of a mentally stable person, of pretending that she was rich, important, busy person... so that we would not throw her on the street or dump her at some cheap motel. She was, in fact, very intelligent and imaginative, and she had a good heart and a caring personality. She was a person who chose nursing as her way of helping people, but got afflicted with mental illness right after her graduation. She had to give up all her hopes and aspirations to continue her studies to become a doctor, but she never stopped exploring the area of medicine she was interested in. She found books to fill her need for adventure, to expand her horizon... and she incorporated the wisdom from the books so well into her conscious and subconscious awareness that one could actually believe the experiences she read about were actually her experiences.

A day before her imaginary interview she was overcome with anxiety to a point where she could not eat, and she could not even take care of her little boy. I wanted to spare her the agony, but I felt helpless. If I had told her I am on to her, she might get frightened at the prospect of losing the only friend she had. If I had told her to seek medical help, I would have pushed her one step further to her despair. She had been in treatment before and God knows what kind of experience she had with psychoactive drugs.

I had gently let her know I understood what she was going through by telling her about my own experiences, by telling her that depression and other forms of mental illness can happen to anybody, rich or poor, simpleminded or intelligent. That good, scrupulous, tenderhearted people are most prone for it, and therefore should not be ashamed of it, even if society attaches a bad stigma to it.

She was irresponsive to our attempt to share her pain. We were not able to take her delusions away, so we tried to get along with them

and in this way provide for her a safe place, where at least her stress of caring for a child and her worry about where she was going to sleep or what she would eat were minimized. She needed a place to rest, a place that would offer her unconditional acceptance and respect, a place where nobody would laugh at what she said or what she did.

Maybe she lost faith in humanity, as many young people do today. How can we as a society undo such damage? By practicing what we preach? By caring for each other. By allowing ourselves and others be what we are. By being sensitive to other people's pain and suffering. As we are contemplating on the story that happened long time ago, and far away, about a young pregnant woman being turned away from the inn, we are quick to say, "What a cruel society!" But when we see a confused woman traveling with a small child, projecting the image that she is the re-incarnation of Mother Theresa while at the same time, she is scared to death to stay at the motel room sensing only vaguely that she could collapse any time under the burden of her mental illness and that her baby would be all alone in a foreign land, we are just as quick to say, "Poor fool!" We are too busy to look beyond her outer appearance to see the inner goodness and intelligence; we are too proud of our own sanity that we are afraid to reach out to a confused stranger; we are too limited in our vision to recognize that this confused woman is somebody's daughter, somebody's sister, and the little boy's mother. We are too narrow-minded to realize that what happened to this young woman could have happened to our sister, our daughter, people we care about...

The little boy did not understand his mother's illness, nor her strange behaviour. But he understood her love and he gave her love in return. When she asked me to help her get the thorn out of her finger, a drop of blood showed up and her little boy promptly responded: "Don't hurt my mommy!"

Life cheated her for many good things ordinary people take for granted, for friends that would stick up for her, but she is still lucky, because she has her little guide to keep her focused, to give her meaning and direction in life... She has her little protector standing up for her, comforting her when other people fail to recognize her pain and agony.

FILIO IS NOT HOME (*Filio ni doma*, 1990)

Berta Bojetu-Boeta (1946-1997)

— Fragments selected for *Glasiło / Voice of Canadian Slovenians* by Sonja Kravanja, who actually translated the whole book. We would all wish to see it published soon! This incredibly rich Slovenian novel takes us into a world of peculiar relationships, power struggles, hatred and fear, but also courage, wisdom and love, the latter incarnated mostly by the narrator of this segment. (Comments by MZ)

He picked up the whip and left. In the far corner of the room burned a candle, red as wine, shading the day which was dawning behind the window. I sat and waited. Nothing happened, though I wanted something, anything to stir up the stillness. The room and the bed were a mess. Things were scattered around. Clothes, sheets, pillows, books, overturned candlesticks, a displaced wardrobe, a bedspread lay all over. What had happened to the things and me that we just sat and waited? A few hours ago the door opened amid thunder and lightning, wind and rain. On the doorstep stood a tall man in boots and a cape. His short, close-cropped hair was wet. With a single move of his large, bony hand he scooped the water from his hair, and shook it off. He then stepped toward me and had us both undressed in no time. I resisted. The longer the wet struggle lasted the more I kicked, swung my arms, scurried around the room, to escape his clutch. He suddenly cornered me, put me under him and was through. I did not close my eyes once last night. I am still just sitting, trying to make sense of events, find a way out. In my frightened state I am trying to concoct ways of leaving the island, and yet do nothing. There is something forcing me into this silent stillness.

That night left me in a benumbed state. I did little chores around the house, but spent most of the time sitting on a chair by the window, looking down at the sea, the shore, surveying the hill and the distance for the sight of the rider. I recalled the face of the man on a horse, whip in hand, giving orders that night when they brought me, wet and cold, from the boat and placed me on a stone bench by the house. I needed to find out if my daughter and a boy, about four years old, whom I had pulled off the sinking ship, were rescued as well. I propped myself on my elbows and saw high above me the face of a man. He sat on a horse and behaved like a master.

It has been twenty-seven days since he was here, in this room. It is evening. I ought not be wishing for him to come again, anything might happen.

I put on a dress with fine lace trimming around

the tight collar and sleeves. I made the dress and the lace myself not long ago. I liked things which in the beginning emerged with some difficulty from under my fingers. There were more and more around the house. I was making them during the long days because I missed the domesticity and familiarity of my former life. They made me feel at home, at peace with myself, and that alone encouraged me to be even more industrious.

I sat at the loom at the end of a narrow corridor on the ground floor. I undertook the work with a pupil's zeal. I wanted to work, to feel content. The maid, who agreed to teach me how to weave, was late. It was not like her. I therefore kept glancing towards the hallway. I got stuck, tore a precious thread, got up impatiently and headed for the kitchen. In the doorway I waited for the footsteps approaching from the yard. It was her. She entered the kitchen and halted by the closed door. We each stood at one side of it. She could not see me because of the light coming from behind. She stroked her hair under the kerchief and slid her hands hastily down her cheeks. She grasped the knob. I stepped back and waited. She did not expect to find me there and muttered something unintelligible. I took her by the elbow and led her to the chair by the window. She looked fidgety, uncomfortable as she sat down.

"They say you should go see Mare. I will take you," she told me and stood up.

We stepped out onto the street. It looked just as seen through the window. The town was swarming with hurrying women and tire-some children. I saw a familiar face here and there and smiled. I had to win these people over. We reached the house with the staircase. Everything strangely depended on this visit. I remembered a fragment from my dreams: a face, a childlike face, which a moment later grew as old as myself. I did not recognize it, but knew it was a warning signal. And so were the spiral, unprotected stairs, leading high up. An ominous fear gripped me, foreboding dark times. The face from the dreams lingered inside me, familiar yet distant, undefinable.

The maid pushed me up the stairs. When we reached the top she was the first to enter. She exchanged a few words with someone and then waved me inside. Three women stood next to her. One was unfamiliar to me. They turned around and walked to the nearest door. I stared at their backs as I trudged behind, stiff with fear. The maid pushed me forward. I felt anger and helplessness in the spot between my shoulder blades where she had touched me. I was at their mercy.

I stepped into a room, bare save for three chairs. They were placed by the window facing me and the light streaming through it swallowed the faces of the women sitting on them. They were in their own territory and thus self-assured. They let me wait. The tallest, the one I knew from the church, spoke:

"My name is Kata. It is I who make decisions here. It is not known to me where you came from, but you are certainly familiar with the Ten Cosmic Commandments. Here there will be seven more you are to obey." Now I will attempt to remember what she enumerated to me that morning. First of all: I am never to leave the house unless necessary; second, I am not allowed to go to the Lower town, but only as far as Dirana where I will find whatever I need; third, I am not to enter other houses and the same goes for my children; fourth, I am not to gather with others, one is not allowed to be seen in groups; fifth, I am not to seek the company of men, either in front of the church or in Dirana; sixth, I am not to wander about the island, women have their work set for them in town; seventh, no candle should burn in my house at night unless someone is sick.

Perhaps I remembered them in wrong order, but the effect made me sit on a chair for a long time after I returned home. I understood those prohibitions and knew I would violate most of them. After she finished enumerating I bowed my head and made myself small. I had to wait and catch her unprepared. After a while I lifted my head modestly and requested:

"I would like to get involved. I am used to work. I would like to organize a communal laundry and sewing rooms and a kitchen. It would make it so much easier on everyone. We can make a schedule for the women and..." She did not hear me out. She screamed just like once before in front of the church. Even the two other women shuddered.

"Forget it. Nobody asked you here. You are a nuisance. And so are your children and everything you brought along. You will comply or else feel free to swim back to where you came from."

I gave in, bowed my head and waited for the interview to be over. It was trying. The other two kept quiet, just sat, holding their breath. They appeared to be even more afraid of Kata than I; I felt my fear easing off. She spoke of other things which I didn't consider important. I raised my head very slowly and decided to bow it never again. They can't drown me, I think, there must be somebody above them after all, who makes decisions. They were not happy to have me. I had a feeling they wanted

SLOVENIJA - KAJ UKRENITI GLEDE NATALITETE

Dr. Tone Kačnik

to be through with me as fast as possible. All the three had long, bird-like faces. No kindness showed on them, probably never will. If they were the authorities, they had somebody above them, and so on up the hierarchy. How odd. As if somebody had placed them in a box to watch and control them. The prescribed movements about the town, no conversations on the streets, no visits, no kindness? For whose benefit? And the men? Their lives were in all probability just as defined. By whom?

After Kata stopped talking, the one on her right came to life. She pointed her arm at me and ordered:

"Tell me the personal details of the boy so I can register him."

"The boy isn't mine. I rescued him from the ship."

"You must know something about him. I cannot leave him unregistered. It is unheard of. Where do you think you are? Here there are rules for everything. And do not try to disobey," she finished white in the face, a bleak, dry, lifeless face.

Her eyes were harsh, merciless. I was afraid of them, and yet it all started to look like a comedy.

With no warning they all pointed to the door. The maid and I left. When we reached our house, I circled it. I heard Uri in the garden, and went in.

Since I made my decision to stay, I want to know where I am. I took the boy into my arms, and left with him out to the street and into the town. I greeted everyone left and right. Nobody stopped me. I crisscrossed the town in all directions. It was smaller than I thought. A few streets and many narrow alleys which led either to the yards or to the edge of the town, from where one could see the sea.

Demografija je statistična veda, ki proučuje stanje, sestavo in gibanje prebivalstva. V okviru te vede sodijo rojstva, smrti, poroke, itd. Do sedaj sem bil tudi jaz pod vplivom sporočila Thomasa Malthusa o eksploziji človeške rase, katere potrebe bi lahko daleč prekoračile zmogljivosti zemeljske oble, da mase ljudi prehrani in oskrbi. Ko sem nedavno prebral študijo, ki jo je izdala organizacija združenih narodov v sodelovanju s svetovno znanimi demografi, sem se resno zamislil, posebno še zategadelj, ker se že kar nekaj časa zavedam, da Slovenija sodi med dežele, ki nimajo dovolj naravnega prirastka.

Trenutno je na svetu 5.7 milijard ljudi.

To število narašča in po preračunih lahko sredi prihodnjega stoletja doseže celo 9.4 milijarde. Na podlagi omenjenega je zaskrbljenost, da zemeljska obla ne bo mogla prehraniti vseh Zemljanov, povsem upravičena. Skratka, obdelovalne površine ne bodo dale več dovolj pridelka, morske zaloge se bodo skrčile in prišlo bo do akutnega pomanjkanja sladke vode.

Poleg omenjene skrbi pa se je sedaj na površju pojavila še nova zaskrbljenost. Strokovnjaki se upravičeno sprašujejo, kaj se zgodi, če naravni prirastek začne pešati v mnogih deželah, se povsem ustavi ali celo nazaduje. Neizpodbitno dejstvo je, da naravni prirastek rapidno upada, še posebno v bogatih deželah z močno ekonomijo in civilizacijo. Enostavno rečeno, zakonski ali nezakonski pari ne nadomestijo več svojega števila.

V primeru, da se bo ta težnja nadaljevala, bo v ekonomsko in industrijsko najbolj razvitih in produktivnih deželah prišlo do hudih sprememb. Prav te države so gonilna sila, ki največ prispeva h globalnemu napredku in rasti, s svojo produktivnostjo in porabo dobrin.

Te dežele so tudi najbolj pomembne voditeljice svetovnega ekonomskega in socialnega napredka ter obenem tudi največ prispevajo v denarni fond za pomoč nerazvitim.

Zmanjšani prirastek v ekonomsko močnih deželah se je pričel po letu 1960. Demografi so prepričani, da je do tega prišlo zavoljo temeljnih socioloških sprememb, ki vključujejo urbanizacijo in migriranje.

Mestno življenje narekuje manjše druž-

ne, pri migriranju so možje ločeni od svojih žena. Seveda pa tudi žene dandanes odločajo veliko bolj samostojno in neodvisno o svojem življenju in planirani nosečnosti.

Za vzdrževanje tekočega števila prebivalcev pri določenem narodu mora vsaka ženska imeti po 2.1 otroka. Tistih 2.1 je potrebnih zato, da se nadomestijo tudi mrtvo rojeni otroci. Evropa s Slovenijo vred je bil prvi predel na zemeljski obli, kjer je povprečje zdrknilo pod 2.1. Težko razumljivo in presenetljivo je dejstvo, da ima danes Italija v svetu najnižjo nataliteto in sicer 1.2, sledijo ji Španija in Nemčija z 1.3, Hong Kong z 1.32, nato je pa že Slovenija z 1.36.

Torej, kot vidite, je naš naravni prirastek eden najnižjih v svetu. Če obenem pomislim tudi na naše vrste tukaj v izseljenstvu, ki se kar hitro redčijo, me kar stisne pri srcu in dušo mi napolni nemir in skrb za slovenstvo.

Vse navedeno je še eden temeljnih in dodatnih vzrokov, da se moramo vsi še bolj vestno truditi, da pritegnemo in pridobimo naše mlade, da bodo s seboj ponesli slovenski duh v bodočnost, pa če tudi pretežno v angleškem jeziku in morda z okrnjeno slovenščino.

Na našo rodno domovino Slovenijo in njene voditelje pa se obračamo tudi mi Slovenci-izseljenci, da vodstvo angažira vse strokovnjake na tem področju, od sociologov, psihologov, zdravstvenih delavcev, pedagogov, ekonomistov, itd., da na podlagi študij ukrenejo vse potrebno in pomagajo nataliteto povrniti vsaj na najmanjši potrebni minimum, to je 2.1. Kot nestrokovnjak sem prepričan, da bo treba pomagati s posebnimi otroškimi dodatki ter omogočiti materam, da bodo poleg otrok lahko imele tudi svoje poklice. Družinam, ki bodo hotele imeti večje število otrok, bo treba nuditi posebno pomoč.

Tudi glede varstva otrok v vrtcih in podobnih ustanovah bo treba urediti tako, da bodo ti dostopni. Spominjam se časa, ko sem zastoj romal od vrta do vrta, da bi našel prostor za svojega sina, a vse zastoj. Vsi so bili zapolnjeni do maksimalne kapacitete.

BAROČNO STROPNO SLIKARSTVO NA SLOVENSKEM

a book by Marjana Lipoglavšek

This study provides a survey of Baroque illusionist painting in Slovenia, a short description of the development of this type of painting and its starting points in Europe, especially in Central Europe. It leads the reader from the earliest illusionist attempts in the fifteenth century, when interest in it was newly aroused by the rediscovery of the classical world, right up to the end of eighteenth century. In Central Europe of the eighteenth century both ceiling and wall painting played an exceptionally important educative as well as decorative role. In Slovenia, which was then part of the Hapsburg Monarchy, the most characteristic leading examples belong to the full flowering of the baroque cultural heritage. Individual comparisons with related foreign examples proves the assured position of Baroque illusionist painting in Slovenia within the broader framework of Central European art.

Art has never reflected emotions with such expressiveness as in the Baroque stylistic period. Even in classical times the task of art was meant to teach, move or delight the reader or beholder. Art was thus considered a means for transmitting the feeling of pain or pleasure, in short, of conflicting emotions. Its suggestive mode of operation was at the same time linked with its expressive character. But illusionist painting has a still further dimension. It created a fictive, imaginary space, which in the dynamic compositions of Andrea Pozzo, whose perspective was the most boldly conceived, opens out into the infinity of the universe.

In the countries of Central Europe, the seventeenth century plastic arts followed late Renaissance models. Since skillful execution by native practitioners was hard to come by, work was available to itinerant artists, builders, painters and stucco workers, who hailed primarily from northern Italy. However, in the eighteenth century native artists developed and established their own art style. Such was the important role of illusionist ceiling and wall painting in Central Europe that at the beginning of the eighteenth century it even overshadowed other types of painting. Consistent architectural illusionism and its decorative parallel in ceiling painting combined with stucco work satisfied the demands of Baroque theatrical grandeur.

Seventeenth century painting in Slovenia is presented in this study as a unified whole whereas that of the eighteenth century is dealt with in two chapters, which describe stylistic

particularities in Carniola and Styria. The monograph came into being as a summary of numerous research investigations into individual productions and artists. The unified treatment of this entire phenomenon is further enriched with new findings and verifications. Special emphasis is given to key works and explanations of pictorial contents, while the essential role of graphic models, painters and commissioners is clearly delineated.

In Slovenia, after the surprising Celje ceiling at the beginning of the period, paintings of good quality are found only in the last thirty years or so of the seventeenth century. As a painter, the Dutchman Almanach, educated in Rome, stands out. At the turn of the century Ljubljana became a centre of intellectual excitement and acquired a new Baroque appearance. At that time, a decisive influence on the development of ceiling painting in Carniola was exercised by a group of intellectuals, favourably disposed towards Italian art, who met together in the *Academia operosorum*. The painting of the most distinguished Baroque building in Ljubljana, the Cathedral, was

entrusted to the Lombardy artist Giulio Quaglio, who displayed his greatest masterpiece on the ceiling of the nave. He took into account Pozzo's instructions concerning the perspective and the design of the ceiling composition and thus set an example to the local fresco painters who followed him. The most outstanding of these was Franc Jelovšek, and then Anton Cebej. In Styria such work was done primarily by Austrian painters from the Graz circle. As commissioners of paintings it was the noble family of Attems that stood out; they had links with the artists Remb, Goerz, Waginger and Flurer. In the mid and later eighteenth century, church commissions were executed by the painters Ivan Ranger and Anton Lerchinger. The most illustrious artist of the last thirty years of the century, who also visited Carniola, J. M. Schmidt, named Kremerschmidt, painted the chapel of the Gruber Palace completely in the spirit of the new trends. Finally, the tradition of Baroque ceiling paintings was prolonged on Slovene territory even into the nineteenth century.

(Translated by Margaret Davis)

Slovenska Bistrica, castle: ceiling

CANCER AS A NUTRITIONAL DISEASE

By Ciril J. Godec, M.D.

Many people see cancer as beyond their control. That is a wrong impression. Almost half of all cancers can be cured today if detected early enough. The odds of developing lung or bladder cancers are significantly reduced if one stops smoking. Minimizing exposure to the sun decreases the chances of developing skin cancer. And a recent estimate based on National Cancer Institute (CNI) data predicts that a healthy diet can reduce the risk of death from cancer by at least one-third. The «facts» of nutrition are changing so fast that some people may be afraid to eat anything at all, but we have begun to establish some clear connections between diet and health. The way we eat shapes our lives more than the way we exercise. Moderation, balance, pragmatism and common sense can help us live better, longer. And still to enjoy what we eat. Cancer - the uncontrolled growth and spread of abnormal, malignant cells - comprises many diseases. Although it can appear at any age, it is predominantly a disease of older age. From 1960 to 1990 the number of people aged 85 and over increased 232 percent. In the year 2040, 1,3 million Americans will reach their 100th birthday. But about 500,000 Americans die of cancer every year, making it the second leading cause of death after cardiovascular disease. The cancer rate increases with the aging of our population. In 1971, when President Nixon signed the Conquest of Cancer Act, the goal was set to lower cancer-related mortality by 50 percent on an age adjusted basis by the year 2000. We are far from that goal. Cancer-related mortality has not decreased by much since 1982, when the NCI began its organized war on cancer.

Four Major Cancers

Four major cancers will be involved in more than half of cancer deaths this year. For men, 32% of cancer deaths will be due to lung cancer, 14% to prostate cancer, 9% to colorectal and 9% to leukemia and lymphoma. For women, the rate will be 25% lung, 17% breast, 10% colorectal, and 8% leukemia and lymphoma. Cancer is the leading cause of death for women aged 35 to 74.

Changes in the pattern since 1950 show lung cancer deaths up 1.43 % for men. (But a decreasing trend has now begun as men smoke less. On the other hand, the rate for women is rising as women smoke more.) Mortality is up slightly for prostate cancer,

down slightly for breast cancer. Colorectal cancer shows about a 19% decrease for both sexes, and the greatest reduction has been in stomach cancer - down 71%. Currently we have two major strategies for dealing with cancer. One is a therapeutic strategy that includes surgery, radiation and chemo- and immunotherapy, as well as more recent alternative therapies. The second - greatly underutilized strategy - is prevention. Epidemiologists tell us that 75-80% of cancers are due to lifestyle, especially to the use of tobacco and alcohol and to eating habits. The strategy of prevention is more difficult to control but is potentially more rewarding. Although the specific causes of most concerns remain unknown, we know that genetic makeup is responsible for only a small percentage of cancers. Most cancers result from an interplay of lifestyle, nutrition and environmental factors.

Importance of Nutrition

The dietary linkage to cancer is supported by animal studies, epidemiological data and clinical trials. Most cancers are found in fats, dairy products and tobacco - and are combated by antioxidants - substances that oppose chemical reaction with oxygen and that are present in vitamins C, E and A (or, better, its precursor beta-carotene), as well as in selenium and to a lesser extent in some B vitamins.

Humans as a species eliminate free radicals ten times better than the mouse, and the human life span is 30 times that of the mouse's. If we could double the antioxidant effectiveness of our bodies, could we live twice as long.

The answer may not be that neat, as other factors will play a role, but we do know that some diets make us more susceptible to life-shortening disease. Dietary fat may promote cancer by stimulating abnormal cell division. Saturated fats, mainly from animal sources, produces free radicals that can overpower the body's defense system. The association between colon cancer and fat consumption is well established. Recently the association with prostate and breast cancer has also been documented. Japanese who move to the U.S. develop much higher rates of these cancers than people in Japan, and their cancer incidence is directly related to how long they have lived here.

Body Weight

Body weight is an important consideration. Among American adults, 98 million - or 64%

of the population - are overweight. The average American is about 20% above his ideal weight. Men who weigh 40% above the ideal have a 35% greater chance of dying from cancer - especially colon, rectal and prostate.

Women who weigh 40% above the ideal have a 160% greater likelihood of developing cancer, particularly of the gallbladder, breast, cervix endometrium and ovary. As the major source of estrogen formation in post menopausal women, adipose tissue - or body fat - acts as a cancer promoter. It is also the main source of growth hormone in the body and thus abets malignant cell growth.

About 40% of the typical American's calorie intake consists of fat, as against a recommendation of only 25%. Red meat (beef, pork and lamb) still provide most of the fat intake. Since one gram of fat provides 9 calories as against only 4 calories for a gram of carbohydrates or proteins, reducing fat intake also means reducing caloric intake. The normal daily calorie intake should not exceed one's body weight multiplied by ten. A person weighing 150 pounds ought not to consume more than 1500 calories a day.

Colon Cancer

In a high fat diet, bacterial flora in the bowel becomes anaerobic (deprived of oxygen), and primary bile acids are converted into secondary acids, which combines to promote malignant lesions in the colon. An anti-cancer diet stresses vegetables, grains and fruits. Fiber intake markedly reduces the risk of colon cancer because it is not degraded during digestion, and the fiber diminishes contact between any carcinogen present in the stool and the caloric mucous, speeding food through the colon. Foods high in fiber, starting with the highest, include blueberries, brussels sprouts, oat flakes, pumpkin, cooked carrots, brown rice, lettuce, cucumber and applesauce.

Breast Cancer

Breast cancer is the most common nonskin cancer among women and the second leading cause of cancer mortality among them, after lung cancer. Approximately 185,000 new cases will be detected in the U.S. this year. One in 9 women will develop breast cancer, and the mortality rate is about 35%. Age, family history, having the first child after 30 or not having children, high fat diet and obesity are risk factors. The risk is especially high for abdominal, central or «apple» obesity.

Breast cancer incidence is high in countries where women tend to consume more than 120 grams of fat a day. Australia, Germany, Switzerland, U.S., Canada and the Netherlands. It is much lower in countries like Thailand, Japan, El Salvador, Sri Lanka and Taiwan, where fat consumption runs below 50 grams a day. A high fat diet leads to increased secretion of prolactin, prostaglandin and estrogen, all of which can lead to increased incidence of breast cancer.

Prostate Cancer

Prostatic cancer has become the most common cancer in the U.S. In what is now classed as an epidemic, about 250,000 new cases will be diagnosed this year. For men it is the second leading cause of cancer mortality - 40,000 deaths a year - exceeded only by lung cancer. The U.S. has the world's highest incidence of this cancer. While its precise causes are unknown, cancer of the prostate - a male gland that secretes a fluid component of the semen - has been shown to be associated with dietary habits. Other countries with high fat consumption also have high incidence of prostate cancer. In countries with low fat consumption like China, Japan, the Philippines and El Salvador, there is a very low rate of clinically detected prostatic cancer. However, autopsies show an even distribution of the cancer throughout the world. Its symptoms appear to become clinically manifest and life-threatening because of nutritional factors, and its serious manifestation is probably more closely associated with nutrition than its the case with any other cancer.

Food Preservation

The salting, pickling and smoking of food is associated with high cancer rates, especially

stomach cancer. Such processing converts nitrates into nitrites, in turn producing carcinogenic nitrosamines and nitrosamides. Japan, where salting and smoking is common, has 8 times the stomach cancer incidence of the U.S. where refrigeration is the more common way of preserving food.

Need for Micro Nutrients

Smoked foods, red meats and fats contain high levels of free radicals. Antioxidants combat their carcinogenic effect. As mentioned above, the vitamin C, E, A, beta carotene and selenium - also known as micro nutrients - work against the development of cancer. Since the human body produces only vitamin D and K, the other micro nutrients have to come through diet. South Dakota has the highest concentration of the element selenium in drinking water and the lowest incidence of cancer in the U.S. Ohio has the lowest level of selenium and one of the highest cancer rates.

Dietary antioxidants can help prevent oxidative damage to our DNA, which partly results from normal metabolism but more from free radicals, contributing to aging, cancer and degenerative disease like arthritis. The National Cancer Institute has authorized 24 chemoprevention studies to evaluate the effects of vitamins in preventing these disease.

Health Groups Agree

In an impressive show of agreement, the American Cancer Society has recently endorsed in its entirety the nutritional recommendations of the American Heart Association. These recommendations include -

- maintaining desirable body weight,
- diversifying diet to include many servings

- of fruits and vegetables daily,
- eating more fiber - through cereals, legumes, vegetables and fruits,
- lowering total food intake,
- limiting consumption of saltcured, smoked and nitrite-preserved foods,
- limiting daily alcohol consumption to one drink per woman, two drinks per man.

Too Much Food

The greatest problem with American diet today is simply too much volume. We eat too much. The French eat more fat per meal, but their portions are smaller and they don't snack before main meals. We have been getting smarter about what we eat, but less smart about cutting down total intake, and obesity is rising. Nutritional philosophy today advises cutting fat intake to less than 30% of total calories (10% may be healthier), increasing daily servings of fruit and vegetables, and eating three or more servings of grains and legumes, while eating less altogether. Complex carbohydrates like those found in bread, pasta, rice and potatoes should comprise the bulk of our diet. Proteins should be decreased to 10% of caloric intake - half of what the average American eats. Beans and nuts are a healthier source of protein than meat. Occasional vegetarian days should be planned. We can use spices to enhance flavour and the enjoyment of food. It is true we don't yet have a diet that can cure cancer. But we can eat foods that reduce the risk of cancer and may thereby even save our lives. There are many foods to experiment with. We should not tremble with fear that the food police are after us, but we should rather look to mealtimes as a chance to enjoy the social and biological pleasure of healthy foods with newly cultivated palates.

PHOENIX RISING
yoga therapy

Phoenix Rising Yoga Therapy

"Gentle body/mind work
on your deepest issues"

Metka Zupančič
(519) 822 0999
mzupanci@uoguelph.ca

HRANILNICA IN POSOJILNICA SLOVENIA PARISHES CREDIT UNION

725 Brown's Line, Toronto, ON M8W 3V7

Tel. (416) 255-1742

618 Manning Ave., Toronto, ON M6G 2V9

Tel. (416) 531-8475

Delawana Dr., Hamilton

Tel. (905) 578-7511

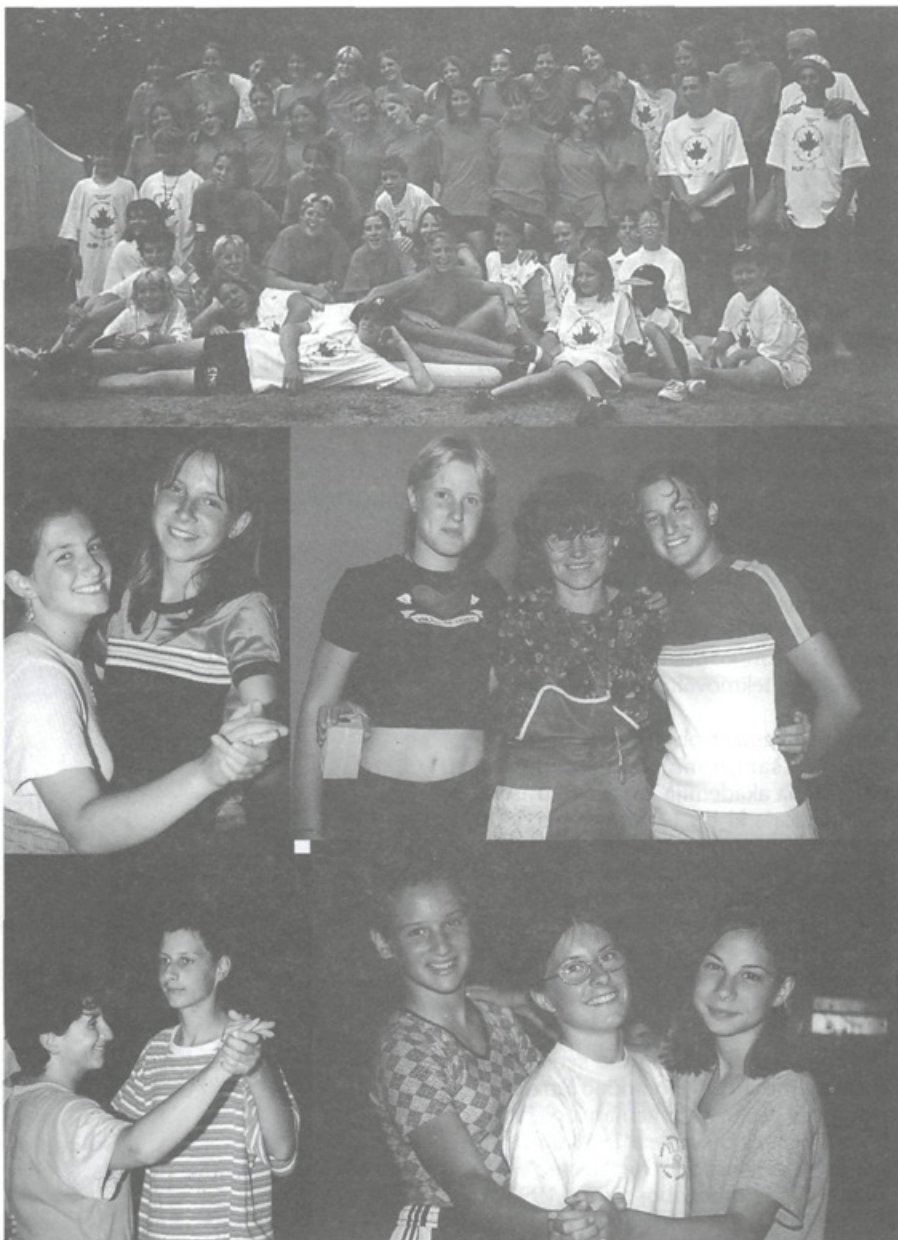
Vse bančne usluge nudimo po najugodnejših pogojih.
Brezplačne potovalne čeke in mednarodna denarna
nakazila.

FLIP

Mojka M. Lavrič je pod naslovom "Priplesale so duh oddaljene domovine" v Mariborskem večeru septembra 1998 objavila daljši zapis o severno-ameriški turneji piranske akrobatske skupine Flip. Ob slikah, ki ponazarjajo pristrčne stike skupine Flip s kanadskimi Slovenci, vam posredujemo tudi odlomek iz tega zapisa.

Njihovo bivanje v Kanadi je bilo čisto posebno doživetje. Taborili so namreč v Slovenskem parku skupaj z otroci naših rojakov. Dekleta in fantje iz Kanade so sprva zelo sramežljivo povezovali slovenske besede in tudi počasi navezovali stike s Flipicami. A odprtost naših akrobatk jih je kmalu prepričala, da so spregovorili. Po tednu skupnega druženja pa so presenečene starše, ki so jih prišli iskat, prepričali, da so jim podaljšali bivanje še za teden dni, do vrnitve njihovih novih proijateljic v Slovenijo.

Čudoviti ljudje so ti kanadski Slovenci. Na vsej turneji in na vseh nastopih, tako v Slovenskem parku v Cambridgeu, Lipa parku v St. Catharinsu, kjer jih je sprejela gledališka skupina, s katero so pred meseci navezali stike že v Sloveniji, kot v Kulturnem parku Triglav v Londonu, v Slovenskem kulturnem domu v Hamiltonu, kjer imajo poleg doma tudi slovensko cerkev in celo dom za ostarele, so nastope spremljali z navdušenjem in nostalgijo. Prijazni razgovori z zgovornimi Flipicami pa so jim vsaj delno pričarali spomin na domovino. Visoke zgradbe Toronta, njegov stari del, kot iz kakšnega westerna, nepregledni gozdovi in nenavadne kmetije staroselcev ter nepozabni vtisi ob Niagarskih slapovih, vse, prav vse se bo Flipicam vtisnilo v prijazen spomin in prijateljstva s slovenskimi otroki in družinami v Ameriki in Kanadi bodo vez, ki se prav gotovo ne bo nikoli prekinila.

Slovenski park avgusta 1998 - Flipice in gostitelji

LEON ŠTUKELJ

Najstarejši olimpijec praznuje 100 let

Slovenska pa tudi mednarodna športna javnost bosta v novembru 1998 zabeležili pomemben jubilej - 100 let Leona Štuklja, najstarejšega še živečega nosilca zlatih olimpijskih odličij. Osrednji dogodek bo slavnostna gimnastična akademija z vrhunskimi telovadci in telovadkami pod častnim pokroviteljstvom predsednika Mednarodnega olimpijskega komiteja Juana Antonia Samaracha.

Leon Štukelj, legenda svetovnega športa, rojen 12. novembra 1898 v Novem mestu, Slovenija, je zapisan v zgodovini slovenskega športa kot tekmovalac z največ uspehi na velikih mednarodnih športnih tekmovanjih, kot so svetovna prvenstva in olimpijske igre.

Kot enemu redkih slovenskih športnikov se mu je uspelo uvrstiti v sam svetovni vrh, kjer je bil vse od svetovnega prvenstva v Ljubljani leta 1922 do olimpijskih iger v Berlinu leta 1936, ko je na najlepši način zaokrožil in končal svojo več kot dvajsetletno tekmovalno telovadno pot.

Osrednji dogodek ob 100-letnici rojstva velikega šampiona bo slavnostna gimnastična akademija z naslovom "Ave. Triumphator", ki bo 12. novembra 1998 ob 20. uri v Novem mestu, Slovenija. Prireditelj bo potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednika Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK) Juan Antonia Samaracha in predsednika vlade Republike Slovenije dr. Janeza Drnovška.

Na gimnastični akademiji bo svojevrstna predstava nastop mednarodno priznanih telovadcev in telovadk: Italijan Juri Chechi (1. na krogih na SP od leta 1993 do 1997, 1. na OI na krogih leta 1996), Nemeč Veleri Belenki (1. OI, mnogoboj ekipno 1992, 1. SP 1991 in 1997 na konju z ročaji), Romunka Simona Amanar (1. OI 1996 ter 1. EP in SP v preskoku), Madžarka Adrianne Varga (1. EP preskok) ter nekdanji evropski prvaki Alja Pegan, Mitja Petkovšek, Dejan Ločnikar in Mojca Mavrič.

Slovesnosti se bodo poleg predstavnikov mednarodnega olimpijskega komiteja in mednarodnih športnih zvez, vrhunskih športnikov, predstavnikov Slovenije udeležili tudi župani mest, kjer so potekale olimpijske igre in svetovna prvenstva in kjer je Štukelj osvojil odličja - Pariza, Berlina, Amsterdama ter Dunaja, kot

predsedujočega EU. Med povabljenimi gosti so športniki, ki so zaznamovali svoja obdobja: gimnastičarka Nadia Comaneci, atlet Bob Beamon, boksar Mohamed Ali...

Leon Štukelj se je s telovadbo prvič resno srečal leta 1907, ko se je vključil v novomeško telovadno društvo Sokol.

Skupno je bil na sedmih svetovnih tekmovanjih kar dvajsetkrat med prvimi tremi, od tega osemkrat prvi, šestkrat drugi in šestkrat tretji. Samo na olimpijskih igrah si je pritelovalil šest odličij, od tega dve zlati v Parizu leta 1924, eno zlato in dve bronasti v Amsterdamu leta 1936.

Vsi ti uspehi in osvojene kolajne ga še vedno uvrščajo na mesto najuspešnejšega

slovenskega telovadca in športnika vseh časov ter velikana svetovne telovadbe, poleg tega pa je tudi najstarejši še živeči nosilec zlate olimpijske kolajne na svetu.

Štukelj, ki je le dve leti mlajši od začetka modernih olimpijskih iger in triumfator starogrške identitete duha in telesa, ni samo sinonim za orodno telovadbo, temveč tudi za slovenski šport in človeške vrednote.

Leon Štukelj pooseblja idejo olimpijstva v najbolj plemenitem pomenu besede, saj s plemenitim prepletanjem duha in telesa ohranja prvobitno podobo gimnastike. Leon Štukelj je vzor mladini in celotnemu športu, človek z neverjetno voljo, vztrajnostjo, strpnostjo in vzdržljivostjo ter človek iskrivega duha.

sport

Nogometno srečanje: TONY BIZJAK & BRANKO LUZAR Memorial Get-Together

John Ivan Plut

Člani Slovenskega športnega kluba Toronto (Slovenian Sports Club Toronto), ki so v športnih dejavnostih aktivni že od leta 1960, so 4. oktobra letos na zemljišču Doma Lipa v Torontu pripravili svoje tradicionalno športno srečanje.

V lepem sončnem jesenskem popoldnevu sta se pomerili ekipi starejših nogometašev iz hamiltonskega kluba Slovenija in Športnega kluba Toronto. Na tekmi je bil kot navijač prisoten tudi slovenski veleposlanik iz Ottawe, dr. Božo Cerar s soprogo Martino. Zaradi hudega prehlada ni mogel igrati in pokazati svojih sposobnosti v nogometu, kot jih je na zadnji tekmi v Hamiltonu.

Z obeh strani je prišlo na tekmo precej navijačev, tako da je bilo to nedeljsko popoldne res prijetno srečanje Slovencev iz južnega Ontaria. V prvem polčasu se je pokazala precejšnja premoč domačega

moštva, saj so ta del tekme zaključili sebi v prid, z izidom 5 proti 1. K njihovi organizirani igri je še pomagalo popoldansko sonce, ki je hamiltonskemu golmanu močno svetilo v oči. Max Bajc, predsednik Slovenskega športnega kluba, je že v začetku drugega polčasa s čudovitim strelom v skrajni desni gornji vogal povečal razliko v golih na 6 proti 1. Gostje so kmalu zatem preuredili svoje vrste in pokazali svojo nadmoč v večjem delu drugega polčasa. S prav lepima goloma so pred koncem tekme zmanjšali razliko na 6 proti 3. Resnih poškodb ni bilo, le navijači so z lahkoto opazili, da so proti koncu tekme moči nekaterih nogometašev že močno opešale. Da je bilo to res

prijateljsko srečanje, so športniki dokazali ob koncu tekme s prijateljskim stiskom rok na igrišču.

Člani torontskega Športnega kluba, ki niso sodelovali pri tekmi, so pripravili prav okusno večerjo s pečenim odojkom in jančkom, pridne žene članov in prijateljev pa so za večerjo dodale razne solate. Tačas so se mladi nogometaši torontskega kluba pomerili kar med seboj. Igra je bila zelo dinamična, saj so igrali sami izkušeni nogometaši, ki tekmujejo v torontski nogometni ligi.

Po tekmi so se gostje, navijači in igralci lepo zabavali ob okusni večerji in dobri kapljici ter tako zaključili športno sezono 1998.

obletnice

90. rojstni dan Koširjeve mame - Zahvalni dan v Torontu

Krista Arko

Koširjeva mama letos v novembru praznuje svoj devetdeseti rojstni dan. V soboto, 10. oktobra 1998, se je družina zbrala pri Mariji Pomagaj na avenijski Manning, v Torontu. Prišli so z vseh koncev širšega območja Toronta, iz Slovenije, New Brunswicka, New Yorka, Washingtona, DC, Severne Karoline, New Mexica, Colorada in Kalifornije, da počastijo mamo, se ji zahvalijo za njene tolikšne žrtve in obenem počastijo nebeško mater v zahvalo za vse prejete dobrote, še prav posebej za milost, da je mama še med nami, še vedno bistra in čila. Župnik Marije Pomagaj, gospod Tine Batič, je daroval sveto mašo. Po maši smo se zbrali v dvorani ob okusni večerji, za katero je poskrbela gospa Minka Hace. Obema smo iz srca hvaležni, enako tudi maminim prijateljicam, ki so se nam pridružile.

Naša mama, Katarina (Kati) Košir, rojena Justin, je zagledala svet na Smolniku pri Polhovem Gradcu, po domače v Zalazih, 6. novembra 1908. Poročila se je s Francetom Koširjem v nekaj kilometrov oddaljeni Črni vrh, kjer sta vodila trgovino in gostilno "pri Birt". Osem otrok se jim je rodilo med leti 1930 in 1945. Kruta vojna je prekinila trdo, vendar lepo, mirno vaško

življenje in vdrla v srečno družinsko skupnost. Oče France, župan na Črnem vrhu, se je maja leta 1945 pridružil številnim beguncem in se zatekel na Koroško. Družina je ostala doma, ker je mama pričakovala najmlajšo hčerko, Marinko, rojeno julija 1945. V tistih hudih, negotovih prvih povojnih dneh je vsak begunec upal na skorajšnjo vrnitev domov. To upanje je splahnelo, ko se je zvedelo za usodo domobrancev, med njimi vseh treh atovih bratov, pet bratrancev in skoraj vseh sosedov s Črnega vrha. Ata se ni mogel vrniti in je s tolikimi našimi ljudmi delil leta begunstva v Spittalu ob Dravi, v Angliji in pozneje v Kanadi. Delal je, upal in čakal, da se mu družina pridruži, a ni dočakal. Vse je že uredil za pot, ko je zbolel za rakom in augusta 1954 umrl. Dolenčevi in Ambrožičevi so skrbeli zanj, ko je bil bolan, in bratranec, Tine Košir, je dal mami streho, ko je prišla s hčerkama v Kanado, že po atovi smrti.

Mamino življenje res ni bilo lahko. Številno družino je preživela, preskrbela in vzgojila sama, s pridnostjo svojih rok, svojo razumnostjo in razgledno pametjo, s trdo vero in zaupanjem v božjo pomoč. Nikoli ni obupala, nikoli tarnala, garala je noč in

dan, za skromen zaslužek neutrudno delala po restavracijah in bolnicah, se potrpeljivo trudila doma za red v družini. Bolezen ji ni prizanesla - žolčni kamni, rak na črevesju, slabo srce, opešane oči - vse je premagala in pretrpela in sedaj pri devetdesetih letih še vedno živi sama v svoji hisici sredi Toronta, obkrožena s cvetočimi vodenkami in pelargonijami. Nam vsem je v zgled pridnosti, poztvalnosti, potrpežljivosti in skromnosti. Nič ne zahteva zase, z nikomer se ne prepira, vsem pomaga...

Draga mama, Tvoja družina - osem otrok, oziroma šestnajst, saj imaš vse zete in snahe za svoje, 27 vnukov in 37 pravnukov - Ti z globokim spoštovanjem, hvaležnostjo in veliko ljubezni želi vse najboljše za rojstni dan. Bog Te ohrani!

Ivan in Albina Koprivec (Ljubljana, Slovenija), Božo in Mimi Košir (North York, Ont.), Franci in Pavli Košir (Brampton, Ont.), Milan in Tilka Košir (Črni vrh, Slovenija), Tilka in Polde Benko (Agincourt, Ont.), Julie in Frank Brence (Scarborough, Ont.), Krista in Lojze Arko (Los Alamos, New Mexico), Marina in Tone Marolt (Scarborough, Ont.).

križanka • crosswords

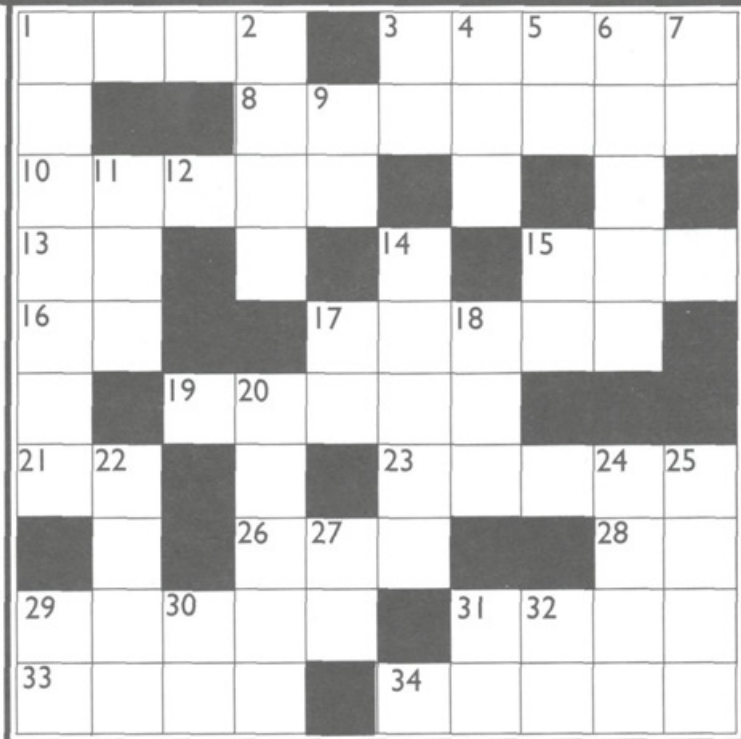
VODORAVNO

1. Eden od planetov, rimski bog vojne
3. Suha trava, seno
8. Kdor trguje
10. Verski popotnik
13. Začetnici slovenske slikarke Kobilice
15. Manjše naselje na podeželju
16. Avtomobilska oznaka Bologne
17. Nadležna žuželka
19. Velika kamnita gmeta
23. Dolenjska reka
26. Ime igralke Farow
29. Pokrajina v Slovenskem Primorju
31. Glasno dogajanje
33. Užitna in strupena gozdna rastlina
34. Življenjski prostor slanovodnih živali

NAVPIČNO

1. Drugo največje mesto v Sloveniji
2. Filmska zvezda
3. Avtomobilska oznaka Slovenj Gradca
4. Gaj
5. Okrajšava za avenijo
6. Prodajalec mesa
7. Okrajšava za avtocesto
9. Enaki črki
11. Organ vida
14. Slovenski ples
18. Kitajski komunistični voditelj
20. Kmečka solata
22. Organska telesna masa

Sestavila Martina Skok

Rešitev križanke bo objavljena v prihodnji številki Glasila.

Rešitev prejšnje križanke:

Vodoravno:

LOKA, LJ, JOD, POD, USODA, OAS, BERN, OBRI, ODGOVOR, DEA, OTO, OMIŠ, STOT, IATA, ALADIN

Navpično:

LJUBODOMA, OOSEDEM, KDORGAIMA, DNO, PA, VI, RO, OO, SIN, DOBROTA, AR, TOTI, JESIROTA

ROCK GARDEN CAFÉ

Owner: BORIS MOZETIC

760 Brant Street
Burlington, Ont.
905 / 632-8465

David W. Barrett,
PRESIDENT

220 BRONTE STREET NORTH
UNIT 1
MILTON, ON
L9T 2N9, CANADA

**MIHAEL
ACTION**
INTERNATIONAL

MEC
GROUP
LIMITED

MIHAEL LUZAR

TEL: 416-255-5920 FAX 416-255-5983

E-MAIL: MECGROUP@INTERLOG.COM

REPRESENTING ALL RHEEM PRODUCTS IN SLOVENIA AND REPUBLICS OF FORMER JUGOSLAVIA WE PROVIDE DESIGN AND INSTALLATION OF ALL TYPES AND SIZES OF HVAC SYSTEMS - INDUSTRIAL / RESIDENTIAL / COMMERCIAL / INSTITUTIONAL / SPECIALIZED FACILITIES - EQUIPMENT AND INSTALLATION CAN BE PURCHASED AND ARRANGED FROM CANADA

GREEN ACRES MOTEL

1303 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, ON
L5E 1G5
Tel: (905) 278-6910

West Side Toronto
Adjacent to Downtown Toronto
Via Expressways

FAMILY MEAT & DELICATESSEN

Na razpolago imamo vse vrste domačih izdelkov, prekajeno meso, po naročilu odojčke, pečene na ražnju.

Za najboljšo postrežbo sta na voljo:
Mary ali Richard

278 Browns Line
Toronto, ON, M8W 3T5
416 255-1098

Oglaševalci želijo bralcem Glasila nadvse zadovoljne božične in novoletne praznike!

Zobni zdravnik

Dr. A.P. Kačnik

Rosedale Medical Centre, 600
Sherbourne St., Suite 401
(Bloor-Sherbourne subway)
Toronto, ON, M4X 1W4

Tel: (416) 922-1161

P.I. CONSTRUCTION

Ivan Pezdirec

General Renovation
Commercial and Residential
Lating Drywall
Acosting Ceiling Tiles

Pager: (416)600-2909
Fax: (905) 625-2990

1139 Talka Cr. Mississauga ON, L5C 1B1

WHIZ - A - TOP LINEN

OWNED AND OPERATED BY THE
GRBAVAC FAMILY
LINENS FOR ALL OCCASIONS. LARGE
VARIETY OF COLOURS.
LET US HELP MAKE YOUR EVENT
COMPLETE.

142 STAPELTON AVE.
HAMILTON, ON. L8H 3N8

TEL: 905 545 1316
FAX: 905 545 7869
WATS 1-800-263-8623

Miro or Peter Rak
will be happy to discuss
with you all the
characteristics of Diamonds and
other precisius stones.

Alderwood Plaza
857 Browns Line
Etobicoke, ON, M8W 3V7
Phone: (416) 255-4429

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA

JANEZA E. KREKA

747 Browns Line
Etobicoke, ON, M6W 3V7
Tel. (416) 252-6527
636 Euclid Ave. Toronto
ON. M6G 2V9

Vse bančne usluge nudimo pod
izredno konkurenčnimi pogoji.

kulinarika • from grandmother's kitchen

Recepte za to številko Glasila je pripravila Marija Mikolič. Marija je končala kuharsko šolo v Novem mestu, zaposlena je kot kuharica v starostnem domu, že nekaj let pa je tudi glavna kuharica pri društvu Lipa park v St. Catharinsu.

Skutni štruklji

50 dkg moke
1 jajce
sol
2 žlici olja
mlačna voda po potrebi (približno 750ml)

Nadev: 10 dkg surovega masla
3 rumenjaki
50 dkg skute (ricota cheese ali cottage cheese)
1 dl kisle smetane
3 beljaki

Iz moke, jajca, olja in mlačne vode napravimo vlečeno testo, ga dobro zgnetemo in pustimo, da pol ure dobro pokrito počiva. Nato ga razvlečemo, porežemo robove, ga namažemo z nadevom, zvijemo in zavijemo v prtič, ki smo ga prej zmočili in potresli z drobtinami. Narahlo povežemo z vrstico in kuhamo 1/2 ure v slanem kropu.

Kuhan štrukelj razvijemo, zrežemo na rezine in zabelimo z drobtinami, prepraženimi na maslu. Nadev naredimo tako, da maslo umešamo z rumenjakom, dodamo pretlačeno skuto (cottage

cheese), smetano in sneg iz treh beljakov. Če uporabljamo "ricotta cheese", ne potrebujemo masla in smetane.

Štruklje lahko pripravimo vnaprej in kuhane zamrznemo. V tem primeru jih razvijemo s prtiča, položimo na pekač, da se ohladijo, in jih nato zamrznemo, potem pa vsak štrukelj posebej zavijemo. Pred uporabo jih odtajamo in nad soparo segrejemo.

Nadevana perutnina

kokoš
sol, maščoba

Nadev:
1-2 čebuli
1,5 dl mleka
2 žemlji (ali kruh)
kurja drobovina (po želji)
zelen peteršilj, poper, sol
2 jajci
olje za cvrenje čebule

Žemlji razrežemo na kocke in namočimo v mleko. Dodamo prepraženo čebulo, na kateri prepražimo na tanko sesekljano drobovino. Potresemo s sesekljanim

peteršiljem in dišavami in primešamo jajce. Vse skupaj zmešamo in nadevamo za prsno kožico kokoši, ki smo jo prej dobro oprali in nasolili. Kokoš pečemo na hrbtu, nadete odprtine pa zašpilimo, da se nadev ne razleze. V pekaču na kokoš vlijemo malo juhe, polijemo s segreto maščobo in pečemo pri temperaturi 200 stopinj C. Med pečenjem pogosto zalivamo z lastnim sokom in po potrebi dodamo soku še čisto juho.

Domači prijatelj

2 jajci
14 dkg sladkorja
20 dkg moke
10 dkg mletih ali sesekljanih orehov
10 dkg rozin
1/2 pecilnega praška
limonina lupina

Jajca in sladkor penasto umešamo. Primešamo ostale suhe sestavine, ki smo jih prej dobro zmešali v drugi skledi. Iz te goste mase naredimo na pomokanem pekaču tri po 4 cm široke štručke in jih spečemo v srednje vroči pečici. Ohlajene zrežemo na tanke rezine.

humor

KOMARJI
Zakaj na Kitajskem ni komarjev? Zato, ker je vsak Kitajec že ubil svojega.

URA
Vlomili so v antikvariat. Seveda pride policija in dela zapisnik. Policaj: Mi lahko poveste, kaj je bilo točno ukradeno? Trgovec: No, za začetek vidim, da mi manjkata dve francoski uri, stari 150 let. Policaj: V redu, mi lahko se poveste, če sta bili na baterije?

VOJNA FIZIKA
Vojne vaje ameriške vojske..... Kapetan: OK danes imamo na učnem programu fiziko in to metanje granate... naprimer v

zrak. Kaj se najprej zgodi? Jones!!!!
No, granata najprej zmanjšuje hitrost...
Odlično... Zatem?... Smith!!!
Začne padati nazaj proti tlem... Točno...
Zatem?... Ford!!!
Sliši se TUP... Odlično! So kaka vprašanja?
Kapetan, kaj pa če se sliši PLJUSK?
Kapetan razmišlja, razmišlja, razmišlja 10 min, razmišlja 20 min, pol ure na koncu pa odgovori: K vragu, Morris, to je stvar mornarice!!!!

ZAJTRK
Jezna žena odpre zjutraj pijanemu možu vrata. Mož je kar nekaj popil in ga zavoha. "Predvidevam", se jezi, "da imaš zelo dober razlog, da si se na vratih pojavil

alkoholiziran in to še ob šestih zjutraj, ter zvoniš kot norec?" "Hk..ja je..." odgovori mož. "Zajtrk."

ŠOPEK
"Kako lep šopek, " se razveseli babica, ko ji Mihec za rojstni dan podari rože, " Take imam tudi jaz na svojem vrtu. "
" Prav res, babica... "

ŽIVALI
G. Kosmač je član društva proti mučenju živali. Ko si v blagovnici izbira novo obleko, sumljivo ogleduje etiketo. Jezno pogleda prodajalca in pikro pripomni: "Rad bi samo videl, koliko poljestrov ste spravili s sveta za to obleko ! "

Vesele in blagoslovljene praznike, srečno in zdravja polno novo leto
vam želi Vseslovenski odbor in uredniški odbor Glasila.

To all our readers, on behalf of All-Slovenian Cultural Committee and
the editors of the Voice of Canadian Slovenians, a very merry Christmas
and a happy New Year 1999!

GRADBENO PODJETJE JOE KASTELIC LIMITED

KVALITETA,
KI JI VSEKAKOR
LAHKO ZAUPATE

Tel: (416) 255-2085
Home: (905) 271-5538
770 Browns Line
Toronto, ON. M8W 3W2

Toronto

Hamilton. Niagara

7. november

Dom Lipa, BROWN'S LINE, *Banket*

8. november

Cerkev Marije Pomagaj, MANNING, *Tombola*

14. november

Holiday Gardens, H.G. PRISTAVA, *Banket*

14. november

Večerni Zvon, BROWN'S LINE, *Banket*

21. november

S.H. & A.C., BROWN'S LINE, *Moose banquet*

28. november

Simon Gregorčič, BROWN'S LINE, *Banket*

12. december

Športno društvo, BROWN'S LINE, *Banket*

31. december

Holiday Gardens, H.G. PRISTAVA, *Silvestrovanje*

31. december

Cerkev s čudodelno svetinjo, BROWN'S LINE, *Silvestrovanje*

14. november

Župnija sv. Gregorja Velikega & Lipa Park, *Martinovanje*

14. november

Sava, *Lovski banquet*

21. november

Bled, *Lovski banquet*

6. december

Župnijsko Kulturno Društvo, Lipa Park & Triglav, *Miklavževanje*

13. december

Bled, *Božičnica*

31. december

Lipa Park, Bled, Sava & Sv. Gregor, *Silvestrovanje*